

**Splitske škole:
Predstavljamo
Treću gimnaziju**
STR.22

**Naši studenti
najbolji sportaši
Hrvatske**
STR. 3

**CERN-ova škola
znanstvenog
računanja, MedILS**
STR. 8

god V.
broj 43.
24. lipnja
A.D. 2013.
www.unist.hr

universitas

list Sveučilišta u Splitu

Novi studentski dom na Kampusu 28. svibnja 2013.

Dan kad je na Kampusu otvoren novi Studentski dom, 28. svibnja, značajan je datum u povijesti Splitskog sveučilišta. Zdanje teško 140 milijuna kuna ne sadrži samo 615 novih kreveta za splitske studente, nego i novu sportsku dvoranu, brojne učionice, restoran, kuhinju te sve prostore potrebne za uspješan rad Studentskog centra. Premda 615 novih postelja ne može zadovoljiti smještajne potrebe 25.000 splitskih studenata, novi Dom bitno poboljšava standard studiranja u Splitu. Od osobita je značaja 50 soba namijenjenih gostujućim nastavnicima što našem Sveučilištu omogućuje širu i intenzivniju međunarodnu suradnju. Prepoznavajući značaj ovog događaja, Dom je otvorio ministar Željko Jovanović.

sveučilišni život

SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI FAKULTET
RASPIŠUJE

NATJEČAJ ZA IZBOR

jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora u nepunom radnom vremenu za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana kirurgija u Katedri za kirurgiju jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i na radnom mjestu docenta ili izvanrednog profesora u nepunom radnom vremenu za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana otorinolaringologija u Katedri za otorinolaringologiju jednog suradnika u suradničkom zvanju naslovnog asistenta za područje biomedicine i zdravstva, polje dentalna medicina, grana dječja i preventivna dentalna medicina dva suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta za područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana anatomija u Katedri za anatomiju.

Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11), Pravilnikom o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (NN 26/13, 34/13) te Pravilnikom o uvjetima i postupku izbora u zvanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (ožujak 2006.). Potrebna dokumentacija i dokazi koje je potrebno priložiti za izbor u određeno zvanje objavljeni su na mrežnoj adresi Povjerenstva za kadrove (<http://www.mefst.hr/kadrove>). Za radno mjesto u četvrtj alineji uvjet je završen Medicinski fakultet i stečeno zvanje doktora medicine (dr. med.). Na oglašena radna mjesta mogu se javiti osobe oba spola. Prijave se podnose poštom u roku od 8 dana od objave natječaja na adresu:

SVEUČILIŠTE U SPLITU MEDICINSKI FAKULTET Šoltanska 2, 21000 Split

„Priručnik o virtualnim pokusima iz farmakologije“ predstavljen je 27. svibnja na Medicinskom fakultetu. Riječ je o jedinstvenoj elektronskoj publikaciji, uz to besplatnom nastavnom štivu dostupnom svima putem interneta. Namijenjen je studentima medicine, dentalne medicine i farmacije te stručnim studijima iz područja biomedicine i zdravstva, kao i studentima posljediplomskih studija. U tijeku je prevodenje Priručnika na engleski. U ime grupe autora o Priručniku je govorio doc. dr. sc. Željko Jovanović, ministar znanosti, obrazovanja i sporta.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
RASPIŠUJE

NATJEČAJ ZA IZBOR:

1.jednog nastavnika(m/ž) u znanstveno-nastavnom zvanju i radnom mjestu izvanrednog profesora, za znanstveno područje tehničkih znanosti, znanstveno polje kemijsko inženjerstvo, grana analiza, sinteza i vođenje kemijskih procesa u Zavodu za organsku tehnologiju
2.jednog nastavnika (m/ž) u znanstveno-nastavnom zvanju i radnom mjestu izvanrednog profesora, za znanstveno područje prirodnih znanosti, znanstveno polje fizike, grana fizika kondenzirane tvari u Zavodu za fiziku
Kandidati trebaju ispunjavati uvjete predviđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.
3.jednog radnika (m/ž) na radnom mjestu knjižničara u knjižnici Fakulteta
Uvjeti:
VŠS inženjer kemijske tehnologije, poznavanje engleskog jezika, poznavanje rada na PC, 1 godina radnog iskustva na odgovarajućim poslovima, položen stručni ispit za stručno zvanje „knjižničar“, probni rad 6 mjeseci
Rok za prijavu je osam (8) dana od objave u Narodnim novinama.
Uz prijavu treba priložiti:
Životopis
Dokaze o ispunjavanju uvjeta natječaja
Prijave se podnose na adresu: Kemijsko-tehnoški fakultet u Splitu, Teslina 10/V, 21000 Split.

Dr. sc. Dragan Ljutić, redoviti profesor u trajnom zvanju ponovno je izabran za dekana Medicinskog fakulteta u Splitu u narednom dvogodišnjem razdoblju.

Mateo Perasović, redoviti profesor, izabran je za dekana Umjetničke akademije u Splitu u narednom dvogodišnjem razdoblju.

Vladimiru Ibleru čestitamo stoti rođendan

Davno je tome kad je prof. Velimir Filipović svoga 22 godine starijeg intimusa, Vladimira Iblera, prvi put pozdravio riječima: „Šta, još si živ!?! Pa, dobro, bogati, kad ti već kaniš odape-ti?“ Akademik se tako iskidao od smijeha da je Filipović taj pozdrav nastavio ponavljati pri svakom njihovom susretu. A kad se Ibler zainteresirao za teorijski temelj takve ustrajnosti, prof. dr. sc. Velimir Filipović svoje je obrazloženje sveo u jednostavnu i svima razumljivu tvrdnju: „Jedan džentlmen nikad ne bi živio tak dugo!“ I uistinu, prof. Filipović se potrudio boljeg svijeta dohvatiti već u svojoj 72., a Vladimir Ibler se, evo, još nije priklonio dentlmenskim manirama pa će sutra navršiti i stotu. „Ako me prije ne dokrajče čestitari“, metodički se oprezno jučer ogradio akademik.

Covjek bi pomislio da je stogodišnjaku vrlo teško zaželjeti ista pametno ... No u slučaju Vladimira Iblera stvari i tu stoji je posve drukčije. „Želim si još tri stvari. Popet se na Hum, na svakom sam se otoku popeo na najviši vrh, na Visu nisam. I još bih jednom na Svetac... A treće, oploviti Jabuku.“ To mi je povjerio lanjskog ljeta dok smo u čamcu od 4,10 metara obilazili Pašman... „Kad razmijeniš stotku, rektor Pavić će nagovoriti Joška Božanića da ti za rođendanski poklon ispunji sve tri želje“, obećah. A evo i moje osobne želje: Ibleru Vladimiru ja želim da doživi izlazak knjige „Stoljeće Vladimira Iblera“ koju ja već petu godinu sričem. Najdublji smisao moje želje nije u tome što bi ta knjiga mogla potresti svijet, nego u tome što nijedan džentlmen knjigu o Ibleru ne bi pisao tako sporo.

dčm

Vladimir Ibler, Zagreb 25.lipnja 1913

Europski lingvistički kongres u Splitu, rujna 2013.

Glavni odbor Europskog lingvističkog društva (the Societas Linguistica Europaea- 44th Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea) odlučio je da Sveučilište u Splitu bude domaćin Europskog lingvističkog kongresa koji će se održati 18-21. rujna 2013. U vrlo jakoj konkurenciji- Siena, Atena, Split - u kojoj su predstavnici triju sveučilišta na najbolji način pokušali predstaviti svoje sveučilište, jednoglasno je poklonjeno povjerenje Sveučilištu u Splitu a za predsjednicu organizacijskog Odbora SLE 2013 imeno-

vana je prof.dr. Danica Škara.

Dosadašnji su se skupovi održavali u značajnijim sveučilišnim gradovima Europe- Beč, Bologna, Pariz, Jeruzalem, Lisabon, Uppsala, itd. Ovo je prvi put da se organizacija Europskog lingvističkog kongresa dodjeljuje zemlji koja je još bila izvan Europske unije. Osim stručnih razloga i adekvatnog ozračja koje pruža grad Split, članovi glavnog odbora Europske lingvističke asocijacije ovim činom željeli su, među prvim, pozdraviti ulazak Hrvatske u Europsku uniju.

Krovnna europska lingvistička asocijacija postoji od 1996. sa sjedištem u Leuvenu (<http://www.societaslinguistica.eu/>), a u predsjedništvu ovoga društva sjede ugledni europski lingvisti poput

Olge Fisher (University of Amsterdam), Ruth Wodak (University of Lancaster/ Wien), Ian Roberts (University of Cambridge), i dr. Pod okriljem društva SLA tiskaju se dva međunarodna časopisa Folia Linguistica i Folia Linguistica Historica (Mouton de Gruyter).

Organizacija ovako značajnog međunarodnog kongresa velika je čast, ali i obveza da se na primjeren način predstavi ne samo Sveučilište/Filozofski fakultet, grad Split, nego i naša zemlja, jer na navedenom kongresu sudjeluje više od 500 sudionika iz 65 zemalja sa svih kontinenta. Vjerujemo da je ovo dobra prilika i za mlade hrvatske znanstvenike koji će se predstaviti međunarodnoj akademskoj javnosti.

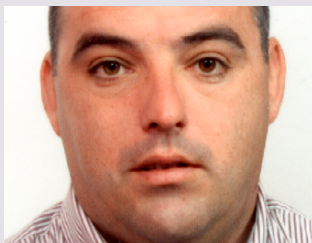
Dr. sc. Tea Bilušić izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice za biotehničke znanosti, polje prehrambena tehnologija, grana nutricionizam.

Dr. sc. Ante Bilušić izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor, za prirodne znanosti, polje fizika, grana fizika kondenzirane tvari.

Prof. dr. sc. Dražen Cvitanić izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora za tehničke znanosti, znanstveno polje građevinarstvo, znanstvena grana prometnice.

Prof. dr. sc. Joško Dvornik izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora tehničkih znanosti, polje tehnologija prometa i transporta, grana pomorski i riječni promet.

NAGRADE SLOBODNE DALMACIJE

Petru Filipiću nagrada za životno djelo

Petar Filipić, redoviti profesor u trajnom zvanju na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Splitu dobitnik je nagrade za životno djelo „Frane Bulić“ Slobodne Dalmacije iz područja znanosti zbog svog iznimno uspješnog znanstveno-istraživačkog rada na području ekonomije. Prof. Filipić stekao je reputaciju inventivnog i odvažnog autora koji je spreman suočiti se s problemima od kojih se uobičajeno zazire. Pritom je njegov znanstveno-eko-

nomski diskurs posve čitljiv i onima koji nisu ekonomski eksperti što ga je učinilo uzorom mnogim mladim znanstvenicima. Karakteristika Filipićeve znanstvene publicistike, osobito prisutna u njegovoj najnovijoj knjizi „Ekonomski paradoksi“, su analogije, metafore, pa i fikcija što njegove tekstove čini atraktivnim i razumljivim i najširem čitateljskom krugu. Osnovna područja znanstvenog stručnog interesa prof. Filipića su makroekonomija, regionalna ekonomija – posebno mediteranska, kvantitativna ekonomska analiza, politička ekonomija i ekonomija sreće. Opus prof. Filipića obuhvaća 5 znanstvenih knjiga, 20 monografija, preko 170 radova od kojih je pola objavljeno u inozemstvu. Filipić je vodio više od 40 domaćih i inozemnih znanstvenih i stručnih projekata, među njima i one u kojima su se definirale razvojne strategije Splita, Dalmacije i Hrvatske. Vrlo aktivan u međunarodnoj i domaćoj znanstvenoj zajednici, članom je mnogih međunarodnih i hrvatskih znanstvenih i strukovnih udruženja. Svojim izuzetno bogatim znanstvenim istraživačkim radom, te rezultatima koji spadaju u sam vrh hrvatske znanosti, prof. Petar Filipić izravno je pridonio međunarodnoj afirmaciji Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i hrvatske znanosti uopće.

Janošu Terziću godišnja nagrada za znanost

Dobitnik Godišnje nagrade Slobodne Dalmacije za znanosti je dr. sc. Janoš Terzić, redoviti profesor, te aktualni prodekan za znanost na Medicinskom fakultetu. Svojim plodonosnim znanstveno-istraživačkim radom na području medicine, prof. Terzić već je godinama među najistaknutijim znanstvenicima Sveučilišta u Splitu. Uz znanstveno-istraživački i publicistički rad, prof. Terzić organizirao je cijeli niz respektabilnih skupova te gostovanja svjetski priznatih znanstvenika uključujući i nobelovce, čime je dao značajan doprinos promociji Sveučilišta u Splitu i gradu Splitu. U najznačajnija postignuća u 2012. godini spada rad *Neurobiol Aging* u kome je prof. Terzić, zajedno s koautorima, pokazao da jedna varijanta gena HNMT štiti od Parkinsonove bolesti. (Iz obrazloženja nagrade).

Gradonačelnik Baldasar u posjetu Sveučilištu u Splitu

Novoizabrano rukovodstvo grada Splita predvođeno gradonačelnikom Ivom Baldasarom i njegovom zamjenicom Aidom Batarelom posjetilo je 14. lipnja Sveučilište u Splitu. Izaslanstvo Grada primili su Ivan Pavić, prorektor, Branka Ramljak, Tomislav Kilić i Dragan Bolanča, te glavna tajnica Paula Vučemilović-Simunović. Gradsko i sveučilišno rukovodstvo razgovaralo je o novim, redovitijim oblicima suradnje grada i Sveučilišta te izrazili nadu da će se ta suradnja intenzivirati i širiti. Prvi korak bio bi potpisivanje Sporazuma o suradnji te formiranje zajedničke radne skupine koja bi radila na pripremi projekata za potrebe Grada. Prvi zadatak bila bi priprema projekta Istočne obale.

Kako će ulazak Hrvatske u EU utjecati na regiju zapadnog Balkana?

U organizaciji Udruge za promicanje hrvatske kulture u Njemačkoj „Hrvatska kreativno“ 28. svibnja je održana tribina na kojoj su govorili Jo-

sip Juratović, saborski zastupnik SPD-a u Njemačkoj, potpredsjednik Vlade Branko Grčić i Dragan Markovina sa splitskog FF-a.

Srpanjski izbori za Studentski zbor Sveučilišta u Splitu

Odlukom rektora Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Ivana Pavića, izbori za Studentski zbor Sveučilišta u Splitu održat će se 11. srpnja 2013. na biračkim mjestima sveučilišnih sastavnica.

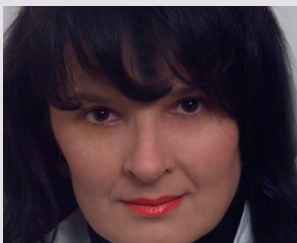
Dr. sc. Nenad Rogulj izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora društvenih znanosti, polje kineziologija, grana kineziologija sporta.

Dr. sc. Marko Rosić, redoviti profesor, izabran je za dekana Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu za mandatno razdoblje od naredne dvije akademske godine.

Prof. dr. sc. Zdravko Radman izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filozofija, grana estetika.

Prof. dr. sc. Marina Titlić izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana neurologija.

sveučilišni život

Sveučilište u Splitu najbolje na završnom Sveučilišnom prvenstvu Hrvatske

Na završnom natjecanju službenog studentskog Prvenstva Hrvatske održanom u Puli neusporedivo najuspješniji su bili splitski studenti i studentice s osvojena 4 zlata, 2 srebra i 2 bronce.

Rukometašice splitskog Sveučilišta u svom prvom natjecanju osvojile su brončanu medalju. Naše košarkašice s voditeljima Gorđanom Drašincem i Ivanom Beramom, osvojile su srebrnu medalju. Srebro su osvojile i odbojkašice na pijesku. Prvo mjesto osvojile su naše igrice futsala, s trenerom Igorom Jelaskom, obranivši time prošlogodišnju titulu.

U muškoj konkurenciji, zlatni su bili odbojkaši na pijesku, a najsjajnije odličje osvojila je i momčad u streetbasketu, dok su igrači futsala ponijeli brončane medalje. Zlato su osvojili i naši košarkaši. Svi osvajači naslova UNISPORT FINALS-a izborili su nastup na europskoj Univerzijadi koja će se u ljeto 2014. godine održati u Rotterdamu. Od osobitog je značaja da su od ukupno četiri fair-play nagrade tri otišle u Split: voditeljima rukometne ženske ekipe Luki Plazini i Tinu Paviću, voditeljima košarkaške ekipe Luki Škevi i Milanu Karakašu te igraču futsala Robertu Pavićiću.

sveučilišni život

Volontiraj na Europskom sveučilišnom košarkaškom prvenstvu!

Na 12. Europskom sveučilišnom košarkaškom prvenstvu u Splitu od 21. do 28. srpnja sudjelovat će veliki broj studenata i studenata s europskih sveučilišta. Stoga pozivamo sve mlade koji žele sudjelovati u najvećoj studentskoj sportskoj manifestaciji da se prijave za volontiranje! Kandidati trebaju poznavati najmanje jedan strani jezik. Volonterima izvan Splita bit će osigurani besplatni smještaj i prehrana. Zainteresirani trebaju ispuniti obrazac za prijavu i poslati ga na info@split2013.eu ili se prijaviti direktno na www.split2013.eu

Posjeta studenata sveučilišta u Marylandu

Studente iz SAD-a predvođene prof. dr. sc. Milom Zlatić, koji su na studijskom putovanju po Hrvatskoj posjetili Dubrovnik i Vis, u Splitu je primio rektor Ivan Pavić, prorektor Tomislav Kilić i voditeljica Ureda za međunarodnu suradnju Ana Čosić.

Program provjere inovativnog koncepta - radionica

Rok za podnošenje pretprijava na BICRO natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava u Programu provjere inovativnog koncepta (PoC) je 30. lipnja. U tu svrhu Ured za transfer tehnologije Sveučilišta u Splitu organizira informativnu radionicu 17. lipnja. Više informacija o Programu Poc na <http://www.utt.unist.hr/hr/za-istrazivace/poc-za-znanstvenike-i-istrazivace> i <http://www.utt.unist.hr/hr/za-tvrtke/poc-private1>

Dr. sc. Marko Babić, sudac Ustavnog suda RH, održao predavanje na Pravnom fakultetu

Sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske dr. sc. Marko Babić 20. svibnja, održao je predavanje „Vladavina prava u praksi Ustavnog suda RH“ na Pravnom fakultetu u Splitu. Predstavljajući uglednog gosta dekan Jozo Čizmić podsjetio je da studenti splitskog Prava, u suradnji s brojnim institucijama pohađaju i praktičnu nastavu, u koju spada i niz predavanja vršnih stručnjaka poput dr. sc. Marka Babića.

Mladi i obrazovani više naklonjeni NGO

Mladi su spremniji za aktiviranje i sudjelovanje u nevladinim organizacijama, ali im je potreban pravi pristup. Treba se nadati da će u vremenu koje je pred nama što veći broj mladih ljudi prepoznati važnost nevladinog sektora

Piše:
IVAN PERKOV

Istraživački tim sa zagrebačkog Instituta društvenih istraživanja Ivo Pilar napravio je istraživanje na temu odnosa mladih ljudi i nevladinih organizacija (NGO). Projekt je izrađen u sklopu europskog projekta MYPLACE. Jedan od osnovnih ciljeva projekta MYPLACE je razumijevanje društvene participacije mladih pa je njihov odnos prema nevladinim organizacijama u tom kontekstu posebno važan. Aktiviranjem u nevladinim organizacijama mladi se uče zastupati interese grupe kojoj pripadaju i interese društva u cjelini što dovodi do razvoja njihove političke kulture. Iako se u okviru projekta MYPLACE u pravilu obrađuje skupina mladih od 16-25 godina, zbog malog udjela ove skupine u uzorku ovdje se za analizu koristi dobna skupina od 18-30 godina.

Upoznatost s nevladinim organizacijama

Više od 85% stanovnika Hrvatske upoznato je s izrazom „nevladine organizaci-

je“, oko 60% ljudi zna ime barem jedne nevladine organizacije, a 37 % građana poznaje barem jednu osobu koja je član neke nevladine organizacije što je značajan porast u odnosu na istraživanje iz 2007. godine. Poznavanje nevladinih organizacija manje je prisutno kod starijih, kod onih s nižim stupnjem obrazovanja i nižim primanjima, nezaposlenih, umirovljenika, stanovnika ruralnih sredina, građana koji veću važnost pridaju religiji i građana koji su u političkom smislu desno ili centralno usmjereni. Najznačajniji utjecaj na poznavanje nevladinih organizacija ima stupanj obrazovanja.

Članstvo u nevladinim organizacijama

Otprilike jedna petina stanovništva sebe smatra članovima nevladinih organizacija, a 10 % ih se smatra aktivnim volonterima. U usporedbi s istraživanjem iz 2007. članstvo u nevladinim organizacijama se udvostručilo. Članovi nevladinih organizacija uglavnom su ljudi s višim stupnjem obrazovanja, a najmanji broj članova je među onima koji imaju najniža novčana primanja. Kad je u pitanju članstvo nema velikih razlika među dobnim skupinama. Zanimljivo je da unatoč pozitivnim stavovima o nevladinim organizacijama i nji-

hovom utjecaju na društvo više od 80% mladih ni na koji način nije uključeno u njihov rad. Među aktivnim članstvom najviše je volontera dok je mladih ljudi koji su plaćeni za poslove u nevladinim organizacija manje od 1%.

Nešto manje od polovice stanovnika Hrvatske izrazilo je spremnost za uključanjem u rad neke od nevladinih organizacija što predstavlja značajan rast u odnosu na istraživanje provedeno 2005. g. Među onima koji su se izjasnili da su voljni postati aktivni veći je udio mladih i obrazovanijih ljudi te onih s lijevom političkom orijentacijom. Vrlo je zanimljivo da je više od 60 % mladih izjavilo da bi bili voljni pristupiti nekoj nevladinoj organizaciji u slučaju da ih netko direktno pozove na učlanjenje.

Stavovi o nevladinim organizacijama

Općenito pozitivno mišljenje o nevladinim organizacijama i njihovom djelovanju ima preko tri četvrtine građana, a neutralan odnos prema njima oko 22% građana. Broj onih koji o njima imaju negativno mišljenje je zanemariv. Pozitivno mišljenje svojstvenije je mladim, obrazovanim i zaposlenim ljudima iz urbaniziranih krajeva. Većina građana smatra da nevladine organizacije

imaju važnu ulogu u rješavanju društvenih problema te da vlast treba unaprijediti njihovo djelovanje kroz smanjenje poreza i direktno financiranje različitih projekata.

Većina građana smatra da nevladine organizacije nisu dovoljno uspješne u situacijama koje utječu na donošenje odluka i svakodnevni život. Velika većina građana slaže se da nevladine udruge nemaju dovoljno veliki utjecaj na lokalnoj i nacionalnoj društvenoj sceni. Ipak, građani prepoznaju činjenicu da kao individue teško mogu postići utjecaj na svoju lokalnu zajednicu i društvo u cjelini i misle da je bilo kakav utjecaj lakše ostvariti kroz članstvo u nekoj od organizacija.

Zaključno, mladi su spremniji za aktiviranje i sudjelovanje u nevladinim organizacijama, ali im je potreban pravi pristup.

Trenutno samo 1 % mladih dobiva plaću za poslove u nevladinim organizacijama, a ostali su neaktivni članovi ili volonteri. Ono što zabrinjava jest pesimizam mladih u pogledu mogućnosti utjecaja na društvo koje ih okružuje. Treba se nadati da će u vremenu koje je pred nama što veći broj mladih ljudi prepoznati važnost nevladinog sektora, priključiti mu se i početi raditi na promjenama koje su u nekim segmentima ovog društva nužne.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
RASPIŠUJE

NATJEČAJ

ZA UPIS STUDENATA NA
POSLEDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI DOKTORSKI
STUDIJI BIOFIZIKE

Uz prijavu za upis (obrazac dostupan na internetskoj stranici www.pmfst.hr) potrebno je priložiti: Potvrdu (diplomu) o završenom sveučilišnom dodiplomskom ili diplomskom studiju biologije, fizike, kemije, informatike/računarstva, medicine ili srodnih disciplina. Životopis s osobnim podacima (telefon, e-mail) i naznakom adrese stanovanja. Ovjereni preslik domovnice ili dokaz o državljanstvu. Izjavu o razlozima za upis na doktorski studij biofizike, znanstveni interes, planovi za budućnost (do dvije stranice teksta).

Službeni prijepis ocjena s prosjekom koji u pravilu treba biti veći od 4,0.

Preporuke dvaju uglednih znanstvenika ili sveučilišnih profesora visokog učilišta na kojem su pristupnici diplomirali ili radili.

Dokaz o aktivnom znanju engleskog jezika (potvrda iz 2012. ili 2013. godine ovlaštene škole stranih jezika). Podatke o nagradama tijekom studija i objavljene znanstvene radove i/ili sažetke postera/predavanja na konferencijama (ukoliko postoje). U prijavi pristupnik mora naznačiti natječe li se za doktorski studij u punom radnom vremenu ili s dijelom radnog vremena.

Cijena školarine za prvu godinu studija iznosi 12.000,00 kuna. Studenti zaposleni na jednoj od sastavnica Sveučilišta u Splitu oslobođeni su plaćanja školarine.

Prijave na natječaj primati će se od 24. lipnja 2013. do 15. listopada 2013.

Prijave stranih državljana dobrodošle su i razmatrat će se pod istim uvjetima i kriterijima kao i za državljane RH (više informacija na internetskoj stranici www.pmfst.hr/biophysics). Prijavu s natječajnom dokumentacijom treba dostaviti na adresu: Sveučilište u Splitu Prirodoslovno-matematički fakultet

Doktorski studij Biofizike Teslina 12, 21000 Split

Sveučilište u Splitu, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, objavljuje

NATJEČAJ

Za izbor:

- jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje docenta za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana elektronika i odgovarajuće radno mjesto;
 - jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje docenta za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje brodogradnje, grana tehnologija gradnje i održavanje plovni i pučinskih objekata i odgovarajuće radno mjesto;
 - jednog suradnika u suradničko zvanje asistent za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje strojarstvo, grana proizvodno strojarstvo na određeno radno vrijeme;
 - jednog višeg stručnog suradnika za rad u Računskom centru - radno mjesto I vrste, na neodređeno vrijeme;
- Uvjet:** diplomirani inženjer računarstva ili magistar inženjer računarstva
- Iskustvo u primjeni tehnologija: NET 4, C# 4, LINQ, ASP.NET MVC 4, Entity Framework, Javascript, JQuery, Backbone, Handlebars, HTML5, CSS3, Visual Studio 2012, SQL Server 2012, GitAdobe Photoshop CS6, CoreDraw X6, Micr osoft Office 2013.
- Poznavanje i praktične primjene znanja i vještina: Modeliranje poslovnih procesa Projektiranje informacijskih sustava

Vođenje razvojnog tima

- Dizajn softverskih rješenja
Grafčki dizajn za web, postere i brošure
Izrada multimedijalnih prezentacija
Aktivno znanje engleskog jezika
Radno iskustvo 3 godine
Probni rad 6 mjeseci
5. jednog stručnog suradnika za rad na projektu „SAPPHIRE“ na određeno radno vrijeme;
- Uvjet:** diplomirani inženjer ili magistar inženjer strojarstva, industrijskog inženjerstva ili inženjerske fizike;
- Posebni uvjeti: aktivno znanje engleskog jezika (znanje njemačkog ili francuskog plus) poželjno je da se u dosadašnjem radu, tijekom studija ili u diplomskom radu upoznao s problematikom gorivnih članaka
probni rad 6 mjeseci
6. jednog višeg laboranta za rad na projektu „SAPPHIRE“ na određeno radno vrijeme;
- Uvjet:** inženjer elektrotehnike
- Posebni uvjeti: aktivno znanje engleskog jezika poželjno je da se u dosadašnjem radu, tijekom studija ili u diplomskom radu upoznao s problematikom gorivnih članaka
radno iskustvo 6 mjeseci

probni rad 3 mjeseca

Pristupnici pod točkom 1., 2. i 3. moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (N.N. 123./03., 105./04., 174./04., 46./07., 45./09. i 63./11.).

Za radno mjesto pod točkom 4. natječaja provest će se testiranje znanja i vještina kandidata. Uz prijavu na natječaj kandidati pod točkom 4., 5. i 6. su dužni priložiti: životopis, rodni list, domovnicu, preslik radne knjižice, dokaz o stečenoj stručnoj spremi, izvornik uvjerenja kojim se dokazuje da se protiv kandidata ne vodi kazneni postupak.

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola sukladno čl. 13. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova N.N. 116/03.

Sve informacije mogu se dobiti u Službi za upravno-pravne poslove Fakulteta. Natječaj traje 15 dana od dana objave.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Ruđera Boškovića 32., 21000 Split. Nepravovremene prijave i prijave bez dokaza o ispunjavanju uvjeta neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Posljednji ispraćaj

Na posljednjem ispraćaju fra Špire Marasovića preminulog 20. svibnja 2013. pogrebnu misu predvodio je splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić u koncelebraciji sa biskupom Antom Ivasom, provincijalnim ministrom fra Ljudevitom Maračićem, mnogim izaslancima provincija Reda franjevac konventualaca te s više od 120 svećenika koncelebranata među kojima su bili rektor HKS-a Željko Tanjić, dekani splitskog i zagrebačkog KBF-a Ante Vučković i Tonči Matulić.

„Hvala ti, brate fra Špiro, na teološko-pastoralnim koordinatama Crkve u našem vremenu. U tvojim kritičkim i proročkim razmišljanjima prepoznali smo tvoj duhovni testamenat. U tvo-

jim analizama i sintezama teološko-pastoralnih koordinata - caritas in veritate, ljubavi u istini, i veritas in caritate, istine u ljubavi - tvoj život je trajno bio usmjeren izvoru, smislu i cilju ljudskoga života, rekao je nadbiskup Barišić.

U prigodnoj homiliji, fra Maračić reče „... Fra Špiro nastupao je autoritativno, zahtjevno i odgovorno, poput autentičnoga novovjekovnog proroka. A premda načelnost i beskompromisnost te izoštren osjećaj za pravedno i pošteno nisu jača strana današnjega čovjeka, pa ni vjernika, u njegovim tekstovima, propovijedima i predavanjima susrećemo baš ove vrednote kao plod uvjerenja i izvornosti, a ne knjiške načitanosti i erudicije“.

Iz slova dekana KBF-a Ante Vučkovića na komemoraciji 27. svibnja

KBF je neobična institucija. Nema ništa svoga osim ljudi, programa i onoga što od tog dvoje uspije napraviti. Fra Špirova smrt je prsnuće KBF-ove životne mreže ... To mjesto trebaju sada ispuniti drugi. Prvi korak je da uopće vidimo što je sve bilo vezano uz fra Špira, njegov rad i odnose. Na tome valja graditi. KBF je i u tome nešto drukčiji od drugih akademskih institucija. On tek srasta u cjelinu. Odlaskom fra Špira opažamo jasnije nego li do sada koliko je potrebno da nove generacije nastavnika urastu u odnose nastavnika koji im prethode i programe koje su oni stvarali. Tek tako će se KBF moći mijenjati razvijajući se. I to nam fra Špiro pomaže vidjeti jasnije. Nije li neobično da profesor fra Špiro Marasović nastavlja poučavati i svojim odlaskom? Želimo njegov odlazak prihvatiti kao njegovu lectio brevis i probuditi sjećanja i zahvalnost za sve što je fra Špiro bio i činio s nama, među nama i nama.

Curriculum vitae fra Špire Marasovića

Kolege profesori, dragi studenti i studentice!

Nabrajati sve ono što je bio i radio fra Špiro nikako nije lako. Bogat život s puno, jako puno rada. I na sebi i oko sebe. Jednom je prilikom rekao da se za svoj postdiplomski studij odlučio ponajprije zbog “duhovne higijene”. Predavač na diplomskom i postdiplomskom studiju KBF-a u Splitu i Zagrebu, te Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru, obnašao je i visoke i ugledne dužnosti ne samo u crkvenim krugovima, nego i na društvenoj, nacionalnoj i internacionalnoj razini. Bio je član je Komisije Iustitia et pax HBK, član Upravnog vijeća Centra za promicanje socijalnog nauka HBK, Nacionalnog bioetičkog povjerenstva pri Vladi RH, Etičke komisije Županije splitsko-dalmatinske, član Upravnog vijeća Sveučilišta u Splitu. Usto, bio je član Društva europskih teologa, Matice hrvatske, Kršćanskog akademskog kruga (KRAK)... Pisao je za različite zbornike i časopise, napisao je tri knjige...

Špiro – Stipe - Marasović rođen je 8. studenog 1944. godine u Splitu gdje je i kršten u Stolnoj crkvi Bl. Djevice Marije od Uznesenja u Splitu (‘stara bolnica’). Osnovnu školu završio je u Splitu 1959. Devet godina ministrant. U molbi za primanje u sjemenište fra Špiro piše: „Imam vruću želju posvetiti se redovničkom zvanju“. Novicijat je imao u samostanu sv. Franje u Cresu gdje je položio i Svečane doživotne redovničke zavjete 2. kolovoza 1967.

Nakon dvogodišnjeg studija filozofije na Teološkom fakultetu u Zagrebu fra Špiro je upisao teologiju u Würzburgu 1967. Diplomski rad u Würzburgu nosi naslov: „Kirche als Symbol für einen sozialisch denkenden Menschen“. Magistrirao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 1974. temom „Elkezijalni plural kod Ivana“, a doktorirao na istom fakultetu 1978. tezom „Mogućnost Crkve u teoriji samoupravnog socijalizma“.

Fra Špiro je 1979. imenovan članom, po-

tom i predsjednikom ‘Tajništva Biskupske konferencije za one koji ne vjeruju’ da bi ga Papa Ivan Pavao II. 1987. imenovao savjetnikom Tajništva za one koji ne vjeruju. Godine 1992. imenovan je asistentom pri grupi moralne teologije za Katolički društveni nauk na Teologiji u Splitu. Provincijal fra Ljudevit Maračić 1995. dozvoljava fra Špiru predavanja na predmetu etike na Pomorskom fakultetu u Šibenskoj županiji. 1999. godine postaje docentom, 2003. izvanrednim profesorom, a 2004. pročelnikom katedre moralne teologije, da bi 2007. bio promaknut u redovitog profesora Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu na kojem je predavao sve do umirovljenja 2011.

Savjetnik za one koji ne vjeruju

Na Provincijskom kapitolu 1980. postaje provincijskim definitorom, magistrum klerika i promagistrom sjemeništara. 1989. godine izabran je za gvardijana samostana sv. Frane u Šibeniku. Splitski nadbiskup, mons. Ante Jurić, imenovao je fra Špira biskupskim delegatom za sve redovnice u nadbiskupiji Splitsko-Makarskoj 1997. Od 2004 član je Komisije HBK-a „Justitia et pax“, od 2006. suradnik Franjevačkog instituta za kulturu mira. Fra Špiro je 2000. imenovan članom Upravnog vijeća Sveučilišta u Splitu, a 2004., članom nacionalnoga bioetičkog povjerenstva za medicinu. Kao član Hrvatskog društva katoličkih novinara sudjelovao je u brojnim međunarodnim i svjetskim kongresima i simpozijima (Beč, Dublin, Linz, Fatima itd.).

Mentor mnogih diplomskih, i recenzent velikog broja znanstvenih radova, objavljivao je u „Bogoslovskoj smotri“, „Crkvi u svijetu“, „Novoj prisutnosti“, „Spectrumu“, „Obnovljenom životu“, „Katehezi“, „Bogoslovskoj smotri“, „Vjesniku Konferencije VRPJ i Unije VRPJ“, „Vreluživota“, „Kačiću“, „Atheisme et dialogue“, „Vjesniku Đakovačke i Srijemske biskupije“, „Posvećenom životu“, „Vrhbosnensia“, „Dia-

kovensia“ „Socijalnm radniku“. Uz toliki broj radova u periodici i predgovore za nekoliko knjiga, iza fra Špiro ostalo je mnogo neobjavljenih znanstvenih radova. Osim radova za diplomu, magisterij i doktorsku disertaciju, fra Špiro je autor knjiga „Uzvodno – ulomci katoličkog dozivanja“, Zagreb 1988.; „Opća moralna teologija“, Šibenik 1995.; „Demos ante portas – Crkva u Hrvatskoj pred demokratskim izazovima“, Split 2002.; „Društvo i Bog – izabrane teme socijalnog nauka Crkve“, Split 2006.; „Kršćanska društvena svijest – Prilozi iz društvenog nauka Crkve“, Split 2010.

Čovještvo i svećenstvo

No, u svom tom mnogolikom bogatstvu djelovanja, fra Špiro je iznad svega u sebi čuvao i gradio svoje čovještvo i svećenstvo koje se ne mjeri ni titulom, ni statusom. Na njegove mise, u podne nedjeljom, išlo se kao na hodočašće. U vremenima buke, suvišnih riječi i potrošena govora, zbog kojih bi čov-

vjek najradije zatvorio i oči i uši, da ne vidi i ne čuje ni sebe, ni druge, fra Špiro je riječima i govoru uvijek iznova vraćao smisao, a onima koji su ga slušali darivao hranu i snagu. Na mise se hodočastilo mudrosti i vjeri, na ulici se susretalo s toplinom i dobrotom.

Fra Špiro je stvarao vizuru ovoga grada zbog koje su ljudi vjerovali u ljepotu i voljeli svoj grad. Fra Špiro je svakodnevno svjedočio kako se duh i duhovnost gradi cijeli život i u tome mu je sva plaća. I zato i naš Fakultet bez fra Špira nije više isti. Siromašniji smo, za krasnog prijatelja, kolegu, vrsnog profesora. I na kraju zahvalimo Bogu riječima: „Svevišnji, Svemoguću Gospodine dobri, hvala Ti zabrata fratra, svećenika, znanstvenika, našega profesora i suradnika, za dobrog čovjeka, fra Špira Marasovića! Molimo te, primi ga k sebi u vječni zagrljaj svoje ljubavi!“

**Iz komemorativne riječi
Fra Luke Tomaševića**

Bilješka uz jednu kavu

Kad smo pred deset godina dogovorili kavu u Bellevuea, fra Špiro je desetak minuta kasnio, dovoljno da me slučajni sugovornik razjari pohvalama mojoj krivo shvaćenoj kolumni. Izbezumi toliko da sam fra Špira, kad je napokon stigao, zamolio da me ispovijedi. Znajući da u Crkvu ne idem još od moje 17. fra Špiro je digao obrve i zabrinuto upitao: „Što Vam se dogodilo, Duško?“ „Trebalo mi je samo deset minuta da shvatim koliko sam malo odmakao u ljubavi prema ljudima“, odgovorih. Fra Špiro pošuti, pa zavapi: „A kome da se ja potužim? Mojim je župljanima prirodno da im budem na raspolaganju 24 sata dnevno. Moji studenti ne čekaju termin za konzultacije, zovu kad ih je volja... A čim nekom časopisu pofali teksta, urednik zove – fra Špiro, Vi imate vremena, Vi biste mogli napisati nešto... Kada ću, napokon, ja početi raditi svoje stvari!“ Zahvalan što je moju muku izliječio svojom, upitah ga: „Pa, dobro, fra Špiro, je li Vam ikad palo na pamet da su *vaše stvari* baš oni župljani, oni studenti i oni urednici?“ „Uh... Bože moj“ zagrcne se fra Špiro... Gledajući kako umirovljeni profesor Špiro Marasović na Dan KBF-a svibnja 2011. prima zasluženo priznanje, sjetio sam se te kave, ponadavši se kako će mu sada napokon biti puno lakše do *svojih* stvari... Tko je mogao misliti da ću ja ispasti tako pametan... Sve u svemu, fra Špiro je bio jedan od rijetkih koji su me već svojim postojanjem upozoravali da činjenica što sam prestao ići u Crkvu sama po sebi još nije nikakvo duhovno postignuće. I jedan od još rjeđih koji su me priječili da olako otpišem pozitivnu ulogu Crkve u ovom svijetu.

Duško Čizmić Marović

8. studenoga 1944.
– 20. svibnja 2013.

sveučilišni život

Paul Vandoren na Ekonomskom fakultetu poželio Hrvatskoj dobrodošlicu u EU

Šef delegacije Europske unije u Republici Hrvatskoj, Paul Vandoren na Ekonomskom fakultetu održao je predavanje na temu „Dobrodošla Hrvatska: Članstvo u EU – mogućnosti i promjene“. Obrativši se prisutnima s nekoliko riječi na hrvatskom, Vandoren se osvrnuo na prednosti pristupanja EU te njenom jedinstvenom tržištu, ističući politički kontekst. Naime, nije riječ samo o kupovanju i prodavanju proizvoda, već i o vrijednostima Europske unije kao što su sloboda, vladavina prava, ravnopravnost koje su utkane u legislativu EU-a, što znači da imaju normativno, a ne tek simbolično značenje.

Prof. emeritus Ivo Šimunović o Splitu kao metropolitanskom gradu

U organizaciji Sveučilišne knjižnice u Splitu prof. emeritus Ivo Šimunović 4. je lipnja održao predavanje „Split – metropolitanski grad“.

Predavanje pomoćnice ministra rada

U organizaciji Hrvatskog društva forenzičara i Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti 13. lipnja je Tatjana Dalić, pomoćnica ministra rada i mirovinskog sustava Republike Hrvatske, je održala predavanje „Program zapošljavanja nakon studija“.

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije raspisuje

NATJEČAJ

1. za izbor jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje docent i odgovarajuće radno mjesto za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Geodezija, znanstvena grana Kartografija i fotogrametrija
 2. za izbor dva nastavnika u umjetničko-nastavno zvanje docent i odgovarajuće radno mjesto s 50 punog radnog vremena za Umjetničko područje, polje Likovne umjetnosti, grana Arhitektura (umjetnički dio)
 3. za izbor jednog suradnika u suradničko zvanje asistent i odgovarajuće radno mjesto na određeno vrijeme (zamjena za djelatnicu na roditeljskom dopustu) za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Arhitektura i urbanizam, znanstvena grana Arhitektonsko projektiranje
 4. za izbor jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje docent, izvanredni profesor ili redoviti profesor i odgovarajuće radno mjesto za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Geodezija, znanstvena grana Primjenjena geodezija ili Pomorska, satelitska i fizikalna geodezija
 5. za izbor jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje docent, izvanredni profesor ili redoviti profesor i odgovarajuće radno mjesto za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Geodezija, znanstvena grana Primjenjena geodezija ili Geomatika II.
1. za radno mjesto namještenik, radno mjesto III. vrste
-1 izvršitelj
Uvjeti:
a) SSS – Ekonomsko-birotehnička – smjer Upravni referent
b) poznavanje engleskog jezika u govoru i pismu
c) poznavanje rada na osobnom računalu (poznavanje rada u ISVU programskom paketu, rad u Windows-okruženju, Word, Excel, Internet, elektronička pošta)
d) poznavanje daktilografije
e) vozački ispit B kategorije
f) komunikativnost, dinamičnost i inicijativa
g) probni rad na 2 mjeseca

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola.

Prijave se podnose tajništvu Fakulteta osobno ili poštom u roku od 8 dana od dana objave natječaja, na adresu: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, Ulica Matice hrvatske 15, s naznakom - za natječaj-. Pristupnici pod I. su dužni ispunjavati uvjete utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 63/11), a uz prijavu na natječaj treba u 2 primjerka priložiti:

- životopis (točke 1.-5.)
 - opis nastavne i stručne djelatnosti (točke 1.,2.,4. i 5.)
 - popis znanstvenih i stručnih radova (točke 1.,4. i 5.)
 - popis umjetničkih i stručnih radova (točka 2.)
 - portfolio (točka 2.)
 - prijepis ocjena (točka 3.)
 - presliku diplome (točke 1.-5.)
 - presliku domovnice (točke 1.-5.)
- Pristupnici pod II. uz prijavu na natječaj u 2 primjerka moraju priložiti:
- životopis
 - presliku svjedodžbe
 - presliku domovnice
 - uvjerenje o nekažnjavanju i da se ne vodi kazneni postupak
- Pristupnici pod II. podliježu provjeri znanja, stručnih sposobnosti i vještina. Osobe koje podnesu nepotpune i nepravodobne prijave ne smatraju se kandidatima prijavljenim na natječaj.

Studij Turizma na Ekonomskom Fakultetu u Splitu – vrata prema svijetu i turističkom „businessu“

Piše:
DOC. DR. SC.
SMILJANA PIVČEVIĆ

Iako tradicija izvođenja „turističkih“ predmeta i usmjerenja na Ekonomskom fakultetu u Splitu traje već desetljećima, tek osnutkom stručnog studija 2001. godine, a napose uvođenjem bolonjskog režima studiranja 2005. godine, Fakultet dobiva cjeloviti studij turizma, na stručnoj, preddiplomskim i diplomskoj razini. Tijekom tog perioda studij se razvijao, znatni naponi su uloženi u razvoj nastavnog kadra a angažiran je i određeni broj vanjskih suradnika koji spajaju nastavu i poslovnu praksu.

Eminentni europski predavači

Nastavnici studija ulažu značajne napore kako bi studente upoznali i približili aktualnim tržišnim trendovi-

Stockholm, prof. J.V. Borg, Venecija, prof. Z. Breda, Aveiro Portugal, doc. Z. Nedelko, Maribor i M. Šerić, Valencia.

I naši su nastavnici gostovali kao predavači na inozemnim institucijama, obogaćujući vlastite spoznaje i iskustva: prof. L. Petrić u Stockholmu, prof. N. Šerić u Klagenfurtu te doc. S. Pivčević u Aveiru.

Studijski boravci i gostovanja

Sa navedenim, a i brojnim drugima sveučilištima, Ekonomski fakultet ima sklopljene ugovore o suradnji te studenti imaju mogućnost odlaska na studijske boravke i stručnu praksu financirane kroz ERASMUS. Tu je priliku prošle ak.god. iskoristilo 14, a ove 16 studenata turizma boraveći na Universita Ca' Foscari, Venezia, Czech University of Life Sciences Prague, Universita Politenica delle Marche, Ancona, University of Lisabon, Alpen Adria University of Klagenfurt, Uni-

versita di Firenze, Södertörn University, Stockholm i drugima.

Kako bi studente što više približili svijetu poslovne prakse, nastavnici tijekom studija u okviru kolegija organiziraju gostovanja stručnjaka iz prakse te odlaske u turistička poduzeća. Samo ove akademske godine na nastavi iz turističkih kolegija na različitim razinama studija gostovali su: Cebalo Filip, hotel Best Western Art, Čurlin Petar, hotel „Villa Dvor“, Dujmović Nataša, Croatia Airlines, Duplić Tihomir, odvjetnik, Markotić Silvija, hotel Atrium, Marušić Hrvoje, predsjednik HUP-a za Dalmaciju, Matošić Vedran, direktor TZ ST, Melada Ivan, Vila Diana, Vila Ana i Lvxor, Nizić Nenad, hotel Vestibul, Pejčević Dražen, arhitekt i urbanist, Popović Ana, Udruga privatnih iznajmljivača grada Hvar, Radić Dražen, Calvados Club Luxury Travel DMC, Stela Joško, TZ Županije, Ursić Lino, stručnjak za rimsku baštinu, Višić Drago, hotel Vestibul, Vukšić Alijana, direktorica TIC-a TZ ST.

Reakcije studenata i gostujućih predavača su iznimno pozitivne te se ovakva praksa namjerava nastaviti i u budućnosti.

Povrh toga, studenti su bili u stručnim, vođenim posjetima hotelima Le Meridien Lav, Luxe, Best Western Art, Radisson Blu, Park, marina Frapa, a studenti 3. g. na jed-

nodnevnom studijskom izletu u arheološki lokalitet Burnum (Drniš) i Etno-land Dalmati uz razgovor/diskusiju s njegovim vlasnikom, g. Joškom Lokasom.

Bogate mogućnosti stručnog rada

Zainteresirani studenti mogu odrađivati i stručnu praksu u renomiranim hotelskim kućama Le Meriden Lav te Radisson Blu Split a dosadašnja iskustva su pokazala kako praktikanti često dobivaju mogućnost sezonskog pa i stalnog zapošljavanja u tim poduzećima. Štoviše, sve veći broj turističkih poduzeća direktno se obraća nastavnicima studija tražeći djelatnike za sezonske ili stalne poslove čime se mogućnosti stručnog rada tijekom studija povećavaju. Studenti se i kroz brojne poslovne projekte potiču na praktičnu primjenu teorijskih znanja a za neke od njih bili su nagrađivani na domaćim i međunarodnim natjecanjima. U izradi projekta uvijek su im na raspolaganju nastavnici studija, a vrlo su korisna i spomenuta iskustva gostujućih stručnjaka iz prakse ali i informacije sa stručnih skupova kojima prisustvuju u okviru nastave, kao što su bili ITDE konferencija i radionica *Ruta rimskih careva* u ovoj godini. Kroz splet ovakvih i sličnih aktivnosti stara boljka o učenju „samo teorije“ na fakultetu polako pada u zaborav a studij studentima i doslovce otvara vrata u svijet turističkog poslovanja.

Međunarodni simpozij o pravnim aspektima održivog razvoja

Međunarodni simpozij «Energetsko pravo i pravo zaštite okoliša s posebnim osvrtom na pravno uređenje korištenja obnovljivih izvora energije» održan je Splitu 24. svibnja

Piše:
MIA BAŠIĆ

Pravo zaštite okoliša povezuje niz najraznovrsnih zaštitnih aktivnosti povezanih s promicanjem sukladnosti i poštivanja obvezujućih državnih pravila neke države glede zaštite cjelovitosti okoliša, očuvanja prirodnih resursa i zaštite zdravlja ljudi. Međunarodnim konvencijama i državnim zakonima pravo nameće ekološko ponašanje pojedincu i društvu, posebice velikim kompanijama. Raspoložu-

ći pravim bogatstvom vode, vjetrova i sunca, Hrvatska se nameće kao primjeren kandidat-zaštitnik okoliša pa je međunarodni simpozij „Energetsko pravo i pravo zaštite okoliša s posebnim osvrtom na pravno uređenje korištenja obnovljivih izvora energije“, održan 24. svibnja, našao pravog domaćina u gradu Splitu i njegovu Sveučilištu. Organizatori su bili Sveučilište, Pravni fakultet, Splitsko-dalmatinska županija i njena Gospodarska komora te Slobodno sveučilište u Berlinu.

Izlaganja:

Marc Gjdara, Paris-2 i Bosiljka Britvić, Split: „Energetski izazovi: europska gledišta i francuski odgovori“; Burkhard Breig, F U Berlin : „Investicijsko pravo i obnovljive energije“; Šime Jozipović, Max-Planck-Institut : „Primjena zakona o strateškim investicijama na investicije u energetski sektor“; Jens Lowitzsch, Frankfurt: „Od potrošača ka proizvođačima energije – Financiranje decentralizirane proizvodnje energije uz sudjelovanje građana...“; Petra Amižić Jelovčić, Split i Željka Primorac, Split i Ivančić Škurla: „Energetska perspektiva Republike Hrvatske s posebnim osvrtom na zaštitu Jadranskog mora“; Maik Wolf, FU Berlin: Promicanje obnovljivih izvora energije iz perspektive europskog prava tržišnog natjecanja i prava državnih potpora; Anton Jukić, München.: „Pravna zaštita sukladno pravu tržišnog natjecanja u pravu obnovljivih izvora energije“; Ratko Brnabić, i Marko Ivković, Split : „Trgovačka društva u energetskom pravu Republike Hrvatske“; Branko Ora, Split: „Energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije u Splitsko-dalmatinskoj županiji“; Mate Dabro, Split: „Lokalna razina - planiranje potreba za energijom“; Carsten Croonenbroeck, Frankfurt: „Ekonometrijsko predviđanje snage vjetrova – pregled“; Mirko Klarić, Split: „Uloga regulatornih tijela na energetskim tržištima Europske Unije“; Mirjana Drenovak Ivanović, Beograd; „Aktuelna pitanja izdavanja energetske dozvole i procene uticaja hidroenergetskog objekta na životnu sredinu u pravu Srbije“; Dinka Šago, Split: „Ekološka tužba kao instrument građanskopravne zaštite okoliša“; Zoran Šinković, Split: „Ekološki porezi“; Lucija Sokanović, Split: „Kaznena odgovornost korporacija u svijetlu novog hrvatskog ekološkog kaznenog prava“.

FESB proslavio 53. rođendan

PRIREDAILA:
MARIJA PLAZONIĆ

Prigodom 53. obljetnice FESB-a, 7. lipnja, pred uzvanicima Sveučilišta, Grada i Županije, dekan FESB-a, prof. Srđan Podrug istaknuo je da je u postupku reakreditacije hrvatskih visokih učilišta ovaj fakultet smješten na sam vrh fakulteta u državi. „Samo prošle godine naših je 13 djelatnika steklo status doktora znanosti.

Od 235 ukupno zaposlenih 148 osoba su u nastavi, među njima 107 doktora znanosti. Lani smo klimatizirali sve prostore, uredili “akvarij” za učenje koji je stalno pun, puno ulagali u opremu, a dobili smo i sve dozvole da na krovu zgrade instaliramo vlastitu fotonaponsku elektranu”- pohvalio se na kraju dekan ističući da ga najviše raduje duh studentskog zajedništva i pripadništva FESB-u. Na svečanosti je pokrenuta i nova stranica www.fesb.hr.

Mr. sc. Gordana Kovačević, predsjednica Ericssona Nikole Tesle:

- Rijedak je primjer istinskog suživota znanstvene zajednice i gospodarstva poput ovog između FESB-a i naše kompanije. Početak suradnje pada u daleku 1982., u sam početak djelovanja splitskog dijela kompanije, kada je petero mladih entuzijasta s FESB-a osnovalo laboratorij koji je izrastao u najveći ICT centar ovog dijela Hrvatske u sastavu Ericssona NT.

Više od tri desetljeća suradnja se razvijala i nadograđivala sukladno tehnološkim trendovima i tržištu rada i danas obuhvaća laboratorijske vježbe, završne i diplomske radove, ETK Ljetni kamp, međunarodnu znanstvenu konferenciju SoftCOM i suradnju na istraživačkim projektima. Cilj suradnje je educirati i zadržati mlade stručnjake te im omogućiti kvalitetno i poticajno radno mjesto.

Od današnjih 300 zaposlenih u splitskom timu Ericssona NT, većina je s diplomom FESB-a. U prošloj i ovoj godini zaposlili smo 37 mladih inženjera, uglavnom obrazovanih na FESB-u. Nadamo se i u budućnosti zadržati ovu razinu zaposlenosti te nastaviti naš doprinos razvoju i prosperitetu Splita i Županije.

Josip Lorincz dobitnik nagrade Akademije tehničkih znanosti Hrvatske

Osim priznanja vlastitog fakulteta za znanstveni rad u protekloj godini, Josip Lorincz ovog je proljeća dobio i nagradu Akademije tehničkih znanosti Hrvatske „Vegara Johanides“ za 2012., koja mu je uručena na proslavi 20. obljetnice Akademije 21. svibnja. Nagrada „Vegara Johanides“ dodjeljuje se mladim znanstvenicima koji u proteklih pet godina ostvare zamjetan osobni, znanstveni, nastavni i stručni napredak, te postignu zapaženi doprinos u području koje istražuju. Dr. sc. Josip Lorincz u tom je periodu vodio nekoliko međunarodnih znanstvenih projekata na poboljšanju energetske učinkovitosti bežičnih komu-

nikacijskih sustava usmjerenih optimiziranju potrošnje energije mrežnih uređaja. Rezultati projekata usmjereni su i publicirani u vrhunskim znanstvenim časopisima, prikazani na međunarodnim simpozijima i opisani u jednoj znanstvenoj knjizi. U okviru projekata Lorincz je uspostavio trajnu suradnju s vrhunskim međunarodnim institucijama s kojima već četvrtu godinu u okviru SoftCOM-a suorganizira specijalni simpozij posvećen Zelenom umrežavanju i računarstvu. Recenzent je za brojne međunarodne časopise i znanstvene konferencije, te član tehničkih programskih odbora uglednih svjetskih konferencija. Kao nastavnik na FESB-u, osmislio je i uveo jedan no-

vi kolegij, te na nekoliko kolegija FESB-a iz komunikacijske i informacijske tehnologije i računarstva razvio nove laboratorijske vježbe. Sudjelovao je u osnivanju i prezentaciji globalno priznatog nastavnog programa Cisco akademije FESB-a te stakao međunarodne stručne certifikate Cisco Systems Inc.

„Najteže je dokazati se u vlastitoj sredini i fakultetsko će mi priznanje zasigurno biti novi poticaj u stalnoj težnji za znanstveno-nastavnom izvrsnošću. Trenutna mogućnost zaposlenja znanstvenih novaka puno je manja od potrebe za radnim mjestima. Stoga se nadam - bez obzira što takva praksa još nije zaživjela – da će se u postupcima zapošljavanja i planiranja radnih mjesta, u obzir uzeti i nagrađivanje temeljem izvrsnosti.“

Jakov Krstulović Opara:
„Seminar znanstvenih novaka održan je drugu godinu zaredom, a glavna mu je svrha okupiti znanstvene novake prezentacijom njihovih postignuća kroz druženje. Nadam se da će ova inicijativa prerasti u tradiciju FESB-a te da će kao primjer biti prepoznata i na ostalim fakultetima Splitskog i drugih sveučilišta. Nagrada mi je poticaj, pa i na izradi doktorske disertacije koju se nadam još ove godine obraniti u Portugalu na Sveučilištu u Portu.“

Marko Matijević:
„Već duže želimo modernizirati web prezentaciju FESB-a. Za web su zaslužne i mnoge inovativne ideje članova DUMP-a. U daljnjoj doradi web-a nadamo se i verziji na engleskom.“

Elektrijada

Ove je godine Elektrijada održana na mađarskom Balatonu od 23. do 28. 5. Cilj tog najvećeg skupa studenata elektrotehnike u Europi je širenje i populariziranje svih sfera aktivnog studentskog života, od natjecanja u znanju, edukaciji, sporta do druženja. Na petodnevnom programu sudjelovalo je više od 2000 studenata, FESB je pripalo peto mjesto. U natjecanjima znanja osvojeno je treće, pojedinačno i ekipno mjesto u matematici, te četvrto ekipno mjesto u automatici. Studentice su zauzele prvo mjesto u košarci, veslanju i krosu, treće u veslanju i četvrto u stolnom tenisu. U muškim takmičenjima osvojeno je drugo mjesto u nogometu, odbojci i veslanju te treće mjesto u košarci i sprint-veslanju pojedinačno. Za većinu studenata Elektrijada je jedan od nezaobilaznih, najljepših studijskih doživljaja. (SZ FESB)

jubileji

Predavanje o gospodarenju otpadom iz istraživačkih laboratorija

U organizaciji Udruga kemijskih inženjera i tehnologa Split (UKITS) 14. lipnja Mirela Blagojević govorila je o „Gospodarenju otpadom iz istraživačkim laboratorijima – primjeri iz prakse“. Predavačica se fokusirala na gospodarenje opasnim otpadom iz istraživačkih laboratorija u područjima biologije, kemije, biomedicine, farmacije i srodnim područjima. Prikazana su načela sustava gospodarenja otpadom, načela smanjenja otpada, zakonska regulativa, klasifikacija otpada, moguće vrste otpada u farmaceutskoj industriji i istraživačkim laboratorijima, s posebnim osvrtom na primjer u Fidelita d.o.o. Predavanje je bilo namijenjeno istraživačima u industrijskim i akademskim laboratorijima, te stručnim osobama odgovornim za zaštitu na radu i zaštitu okoline pa su prikazana i konkretna rješenja – vrste spremnika, načini skladištenja, načini zbrinjavanja, načini vođenja i dostave podataka o gospodarenju otpadom.

Diana Sokolić i Iris Bondora Dvornik u Galeriji Sveučilišne knjižnice

U ljetnom ciklusu izložbi “Svatko na svojoj strani” u galeriji Sveučilišne knjižnice 11. lipnja otvorena je izložba Diane Sokolić i Iris Bondora Dvornik iz Zagreba. Diana Sokolić, akademska slikarica zagrebačkog ALU u klasi prof. Šime Perića uz slikarstvo se bavi i keramikom, grafičkim oblikovanjem i pedagoškim radom. Izlagala je na 13 samostalnih i sudjelovala na stotinjak kolektivnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Iris Bondora Dvornik, akademska slikarica zagrebačkog ALU u klasi prof. Nikole Raisera do sada je samostalno izlagala u Poreču, Zagrebu, mnogim gradovima Njemačke, Londonu, Udinama te na mnogim skupnim izložbama.

Predavanje dr. sc. Hane Šulákové o forenzičnoj entomologiji u Republici Češkoj

Dr. sc. Hana Šuláková s Instituta za kriminalistiku u Pragu, Republika Češka 29. svibnja održala je predavanje „Forenzična entomologija u Republici Češkoj“.

U Nadbiskupijskom sjemeništu predstava “Macbeth” i tribina “Treba li umjetnost vjeru”

Ured za pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije i Gradski teatar „Mali princ“ iz Omiša 5. lipnja prikazali su „Macbeth“ u režiji Petra. Ulaz je bio slobodan. Tribina “Treba li umjetnost vjeru” održana je 19. lipnja. Gost predavač bio je Trpimir Jurkić, član drame HNK.

Sveučilište u Splitu
Filozofski fakultet raspisuje

NATJEČAJ

1. za izbor nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto docenta za znanstveno područje društvenih znanosti, polje kineziologija, grana sistematska kineziologija;
2. za reizbor nastavnika u nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto višeg lektora za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filologija, grana romanistika, predmet Talijanski jezik;
3. za izbor nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docenta za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filologija, grana romanistika, predmet Glotodidaktika;
4. za izbor dva nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavača za znanstveno područje društvenih znanosti, polje pedagogija, grana didaktika, predmet Metodika nastave prirode i društva.

Na Natječaju mogu ravnopravno sudjelovati pristupnici oba spola. Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete iz Zakona o radu (NN br. 149/09., 61/11. i 82/12.), uvjete iz Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br. 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 2/07. - Odluka USRH, 46/07., 45/09. i 63/11.) i na njima utemeljenim propisima, kao i uvjete iz drugih propisa. Pristupnici, uz prijavu, trebaju priložiti:
- životopis,
- presliku dokaza o državljanstvu,
- preslike odgovarajućih diploma,
- prikaz znanstvene, nastavne, odnosno stručne djelatnosti,
- popis radova,
- radove, odnosno separate radova relevantnih za izbor,
- drugu odgovarajuću dokumentaciju o ispunjavanju uvjeta za izbor.

Napomena: sva dokumentacija, osim radova, predaje se u dva primjerka, a životopis, prikaz znanstvene, nastavne, odnosno stručne djelatnosti i popis radova, uz tiskani, trebaju biti dostavljeni i u elektroničkom obliku (na CD-u u 1 primjerku). Rok za podnošenje prijave je 15 (petnaest) dana od dana objave Natječaja u Narodnim novinama. Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja šalju se poštom na adresu: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Sinjska 2, 21 000 Split. Nepravodobne i nepotpune prijave neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

STznanostSTmobilnost

Prvi Erasmus Staff Training Week na Sveučilištu u Splitu

Piše:
ANA ČOSIĆ

Od 20. do 24. svibnja 2013. Sveučilište u Splitu bilo je domaćin prvog Erasmus Staff Training Weeka koji je ugostio 12 predstavnica 9 europskih sveučilišta iz: Španjolske (Sveučilište Las Palmas de Gran Canaria, Sveučilište Rovira i Virgili), Portugala (Instituto Politécnico de Bragança), Švedske (Sveučilište u Lundu), Poljske (Sveučilište u Wrocławu), Njemačke (Visoka škola Kaiserlautern, Visoka škola Rheinmain Wiesbaden, Tehničko sveučilište Brandenburg) i Slovenije (Sveučilište u Mariboru).

Erasmus Staff Training Week ili tjedan usavršavanja osoblja u okviru programa Erasmus aktivnost je koja za cilj ima stjecanje novih znanja i vještina koje su bitne za obavljanje aktivnosti na postojećem radnom mjestu, razmjenu primjera dobre prakse s kolegama s drugih ustanova te učvršćivanje postojećih i stvaranje novih partnerstava.

100 Erasmus studenata

Republika Hrvatska punopravno sudjeluje u Programu za cjeloživotno učenje od 2011. kada smo po prvi puta i dobili priliku kroz Erasmus ugostiti inozemne studente i osoblje. Kroz protekle 2 dvije godine broj inozemnih Erasmus studenata penje se blizu brojke od 100, dok je dolazna mobilnost nastavnog i nenastavnog osoblja u stalnom porastu i prelazi brojku od 50. Mobilnost osoblja uglavnom se odvija na individualnoj razini no praksa je brojnih inozemnih sveučilišta organizirati tjedan usavršavanja na kojem će okupiti predstavnike partnerskih sveučilišta u svrhu boljeg po-

vezivanja interesa sudionika i prezentacije samog sveučilišta partnerima.

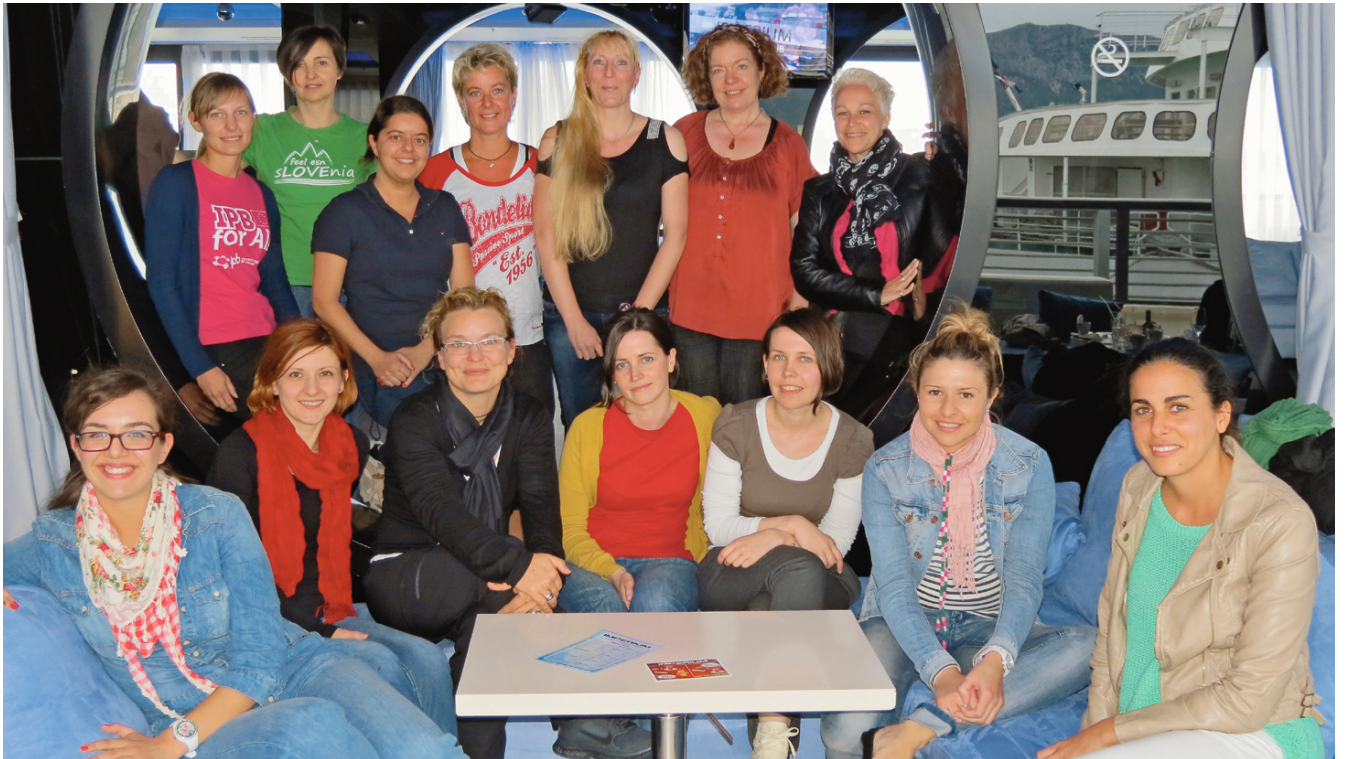
Ured za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Splitu prepoznao je važnost ovakve aktivnosti te smo tjedan ovog međunarodnog druženja nazvali jednostavno *This is Split!* kako bismo partnerima predstavili specifičnosti našeg sveučilišta i grada koje nas čine jedinstvenima u Hrvatskoj a i šire.

Program tjedna usavršavanja predstavljao je sinergiju rada, druženja i upoznavanja s kulturnom baštinom Splita i Dalmacije.

Akadska razmjena kao turistička promocija

Sudionicama su na kraju podijeljeni upitnici vezani za kvalitetu organizacije i sadržaja Staff Training Week-a. Upitnici su anonimni što omogućava osobi koja ispunjava iskreno, bez pritiska, odgovarati na pitanja koja uključuju razinu zadovoljstva s pruženim praktičnim informacijama prije samog dolaska u Split, zadovoljstva s ponudjenim smještajem, organiziranim aktivnostima kao i prostor za savjete za poboljšanje buduće organizacije. Na rezultate smo zaista ponosni jer su nas kolegice ocijenile gotovo samim peticama, uz komentare da im je ovo iskustvo bilo najljepše putovanje u životu i da ništa ne bi promijenile... Svih naših 12 polaznica je oduševljeno doživljenim i viđenim ljepotama te kulturnom baštinom i vraćaju se s obiteljima u ponovni posjet ovog ljeta! Zahvaljujemo na suradnji i Turističkoj zajednici grada Splita koja prepoznaje važnost ovakve promocije grada. Akademski razmjena je najbolja reklama i sveučilišta i zemlje.

Idući Erasmus Staff Training Week planiramo ponovno dogodine u isto vrijeme. Svi koji se žele uključiti s idejama i prijedlozima te sudjelovati dobrodošli su. Vidimo se!

Mobilnost osoblja uglavnom se odvija na individualnoj razini, no praksa je brojnih inozemnih sveučilišta organizirati tjedan usavršavanja

Na MedILS-u CERN-ova škola znanstvenog računanja

Piše:
IVICA PULJAK

CERN je jedan od najvećih svjetskih znanstvenih laboratorija, koji je nedavno stekao i globalnu slavu otkrićem Higgsovog bozona, u kojem je sudjelovala i grupa splitskih fizičara s FESB-a i PMF-a. "CERN School of Computing" spada u jednu od najprestižnijih škola znanstvenog računanja u svijetu. Organizira se u raznim europskim zemljama od 1970. godine, a prvi put je bila organizirana izvan zemlje članice CERN-a 2007. godine u Dubrovniku, kada je FESB također bio suorganizator. Glavna škola organizira se krajem ljeta, traje dva tjedna, okuplja oko 70 studenata iz cijelog svijeta i rezultira položenim ispitom i dodjelom ECTS bodova od sveučilišta koorganizatora škole te godine. Pored toga, svake dvije godine organizira se takozvana "Inverted

Od 3. do 7. lipnja ove godine na MedILS-u je održana prva "Tematska CERN-ova škola znanstvenog računanja" (csc.web.cern.ch), u organizaciji FESB-a i CERN-a

CERN School of Computing", kada studenti postanu nastavnici i u dva dana održe nekoliko predavanja o zanimljivim akademskim temama iz znanstvenog računanja. Ove godine je započet novi model škole, u kojem manji broj studenata kroz tjedan dana fokusira na jednu akademsku temu, koja se obrađuje kroz predavanja i vježbe na računalima. Premda različita u stilu, tematska škola i dalje zadržava tri osnovna principa CERN-ove škole znanstvenog računanja: akademska dimenzija u naprednim temama,

teorija i praksa, socijalizacija i umrežavanje ljudi.

Fokus na naprednim metodama i tehnologijama

Prva tematska CERN-ova škola znanstvenog računanja fokusirala se na napredne metode i tehnologije za korištenje modernog kompjuterskog hardvera. Osnovne teme su uključivale praktičnu upotrebu relevantnih softverskih metodologija za paralelizaciju, efikasnu upotrebu kompajlera, optimizaciju osnovnih i naprednih karakteristika i upravljanje ra-

čunskim operacijama. Pored toga bio je ponuđen cijeli niz dodatnih tema, kao na primjer izabrani aspekti super-računanja ili ubrzano procesiranje. Na kraju su predstavljena i najnovija dostignuća u području softvera i hardvera, kao i vizije budućeg razvoja i njihove moguće posljedice. Sve teme su bilo popraćene odgovarajućim vježbama na računalima.

Osim predavanja na temu naprednog znanstvenog računanja studentima je prof. dr. sc. Ivica Puljak s FESB-a održao uvodno predavanje o pronalasku Higgsovog bozona u CERN-u, a doc. dr. sc. Ozren Polašek s Medicinskog fakulteta u Splitu održao vrlo zanimljivo predavanje o vezi između fizike i genetike.

Pored znanstvenog programa škola je imala vrlo bogat

društveni i sportski program. Par sati nakon ručka svakog dana bilo je rezervirano za razne sportske aktivnosti, u srijedu poslijepodne studenti i profesori su uživali u raftingu na Cetini, a na kraju škole posjetili su Galeriju Meštrović.

Na samom zatvaranju škole direktor CERN-ove škole znanstvenog računanja, prof. dr. sc. Francois Fluckiger zahvalio se FESB-u na suorganizaciji, MEDILS-u na izvanrednom gostoprinstvu i izrazio želju da se ponovo nademo u sličnom sastavu, ali na istom mjestu i do godine.

U organizaciji škole sudjelovale su kolege se FESB-a: doc. dr. sc. Mario Čagalj, prof. dr. sc. Nikola Godinović, Marko Kovač, msc. phys., doc. dr. sc. Eugen Mudnić i prof. dr. sc. Ivica Puljak.

EU projekti - priprema, provođenje i sudjelovanje

Ulazak Hrvatske u Europsku uniju broji se u danima a na zgradi Europske komisije znak je dobrodošlice u europsku obitelj. Eurofil i euroskeptici, svi imaju svoje argumente, radosti i/ili strahove.

Međutim, činjenica je da uskoro postajemo dio jednog novog tržišta, drukčijeg načina djelovanja, poslovanja, stvaranja i življenja. Ulazimo u zajednicu država, od kojih su mnoge po brojnim pokazateljima

trenutno bolje od Hrvatske u mnogim aspektima.

Kao jedna od 28 zemalja upravo sada imamo priliku preuzeti uspješne priče a i pokazati kako mnogi i od nas mogu učiti.

Fondovi predstavljaju veliku priliku, kako za hrvatsko gospodarstvo tako i za školstvo u svim svojim područjima. Hrvatska je proteklih godina povukla premalo novca iz programa predpristupne pomoći EU te možda baš sada trebamo

pokazati da znamo, možemo i želimo.

Ako budemo dobro pripremljeni, s pravim prioritetima i skloni timskom radu možemo postići puno, kao što su to učinile npr. Portugal, Poljska i Litva. Kao najznačajnija znanstveno-nastavna institucija u regiji, Sveučilište u Splitu i Ured za znanost nastoji ponuditi platformu informacija, vještina i iskustva najbolje što može, s resursima kojima raspolaže.

Vrijeme koje nastupa trebamo iskoristiti za što bržu i bolju pripremu jer vremena za gubljenje nema. Taj si luksuz ne možemo priuštiti.

U ovom dinamičnom vremenu pred sam ulazak u EU Sveučilište u Splitu nastoji ojačati interne kapacitete za iskorištavanje financijskih i poslovnih prilika koje se otvaraju ulaskom u EU, organizacijom brojnih predavanja, radionica i seminara.

29. travnja
Mogućnosti financiranja Sveučilišta iz europskih fondova

Na temu mogućnosti financiranja iz fondova EU prvo predavanje održala je dr. sc. Branka Bernard iz Agencije za mobilnost i programe EU, koja je izlagala na temu: MARIE CURIE ACTIONS – IxF. Naime, 14. ožujka 2013. godine otvoren je natječaj za individualne Marie Curie stipendije (Intra-European Fellowship, International Outgoing Fellowship i International Incoming Fe-

llowship), na koji se mogu prijaviti kandidati koji su već doktorirali ili imaju više od četiri godine odgovarajućeg istraživačkog iskustva. O načinima i mogućnostima korištenja strukturnih fondova, svojim iskustvima i rezultatima upoznali su nas dr. sc. Paris Kokorotsikos, EUROCONSULTANTS S.A. i prof. dr. sc. Dionysis Chionis, Democritus University of Thrace.

29. svibnja
NEWFELPRO radionica na Sveučilištu u Splitu

Novi međunarodni program stipendiranja i mobilnosti za iskusne istraživače (NEWFELPRO) provodi MZOS a u suradnji s Uredom za znanost organizirana je iznimno uspješna radionica. Projekt NEWFELPRO predstavili su svim zainteresiranim Aleksandra Čolić, voditeljica projekta, Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta a svoje iskustvo s nama je podijelio dr. sc. Robert Vianello s Instituta Ruđer Bošković. Dugoročni cilj projekta jest pridonijeti značajno većem broju kvalificiranih znanstvenika i istraživača koji sudjelovanjem u projektu stječu relevantno međunarodno iskustvo, čime se potiče daljnji razvoj međunarodne mreže znanstvenika. Ukupna vrijednost projekta je 7 milijuna eura, od čega se iz nacionalne komponente financira 60% aktivnosti projekta. Na raspolaganju su 83 stipendije a projekt će trajati do 31. prosinca 2017. godine.

8. i 9. svibnja
Sedmi okvirni program FP7 završava, HORIZON 2020 počinje

“Financijski management, upravljanje i revizija FP7 projekata Projekt Manager m. sc. Boris Antić, koordinator je zajedničkog FP7 projekta Balkan-GEONet, projekta Univerziteta u Novom Sadu i Sveučilišta u Splitu te još 14 partnera. Dvodnevna radionica pod vodstvom gospodina Antića, prenošenjem znanja i razmjenom iskustava, rezultirala je obostranim zadovoljstvom, saznanjima i zaključcima te planovima o budućoj suradnji. Sedmi okvirni program FP7, program za financiranje znanstvenih istraživanja i razvoja, ušao je u svoju sedmu godinu te samim tim i završava njegovo sedmogodišnje trajanje. Novi okvirni program HORIZON 2020 program je za razdoblje od 2014. do 2020. godine u sklopu kojeg će se sa 70 milijardi eura financirati istraživački tehnološki i inovacijski projekti, a natječaji kreću od sljedeće godine.

7. lipnja
Akademik Ivo Šlaus: 'Ljudski kapital je najvažniji'

Predsjednik Svjetske akademije znanosti i umjetnosti, poznati fizičar znanstvenik, akademik Ivo Šlaus održao je u petak, 7. lipnja 2013. godine, u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu predavanje na temu „Ljudski kapital je najvažniji“.

Nazočnima je uglednog gosta predstavio prof. dr. sc. Roko Andričević, prorektor za znanost i međunarodnu suradnju Sveučilišta u Splitu, istaknuvši kako bi o akademiku Ivi Šlausu i njegovim postignućima mogli reći toliko da nam naposljetku ne bi ostalo vremena za samo predavanje. Uvaženi gost održao je izlaganje pred brojnim sudionicima nakon kojeg je odgovarao na pitanja prisutnih.

medicina

Splitska medicina spavanja probudila Berlin

Liječenje poremećaja disanja tijekom spavanja zahtijeva multidisciplinarni pristup, a to je ono što Centar za medicinu spavanja pri Medicinskom fakultetu u Splitu čini jedinstvenim u Hrvatskoj

Piše:

TINA POKLEPOVIĆ

Početkom travnja 2013. na najvećoj paneuropskoj konferenciji koja nudi integrirani pristup istraživanju i liječenju poremećaja spavanja, "Sleep and Breathing Conference 2013." u Berlinu, predstavljeni su preliminarni rezultati istraživanja "Učinkovitost intraoralne udlage za protruziju donje čeljusti u liječenju opstruktivske apneje tijekom spavanja", koje provodi multidisciplinarni tim Medicinskog fakulteta u Splitu predvođen doktoricom dentalne medicine Teom Galić, a pod mentorskim vodstvom prof. dr. sc. Zorana Đogaša, predstojnika Zavoda za neuroznanost Medicinskog fakulteta u Splitu i voditelja Centra za medicinu spavanja Kliničkog bolničkog centra Split i Medicinskog fakulteta u Splitu.

U fokusu berlinske konferencije koju organiziraju European Respiratory Society i European Sleep Research Society bile su, između ostalog, teme poremećaja disanja tijekom spavanja te njihova veza s kardiovaskularnim poremećajima i dijabetesom.

Apneja i njezine posljedice

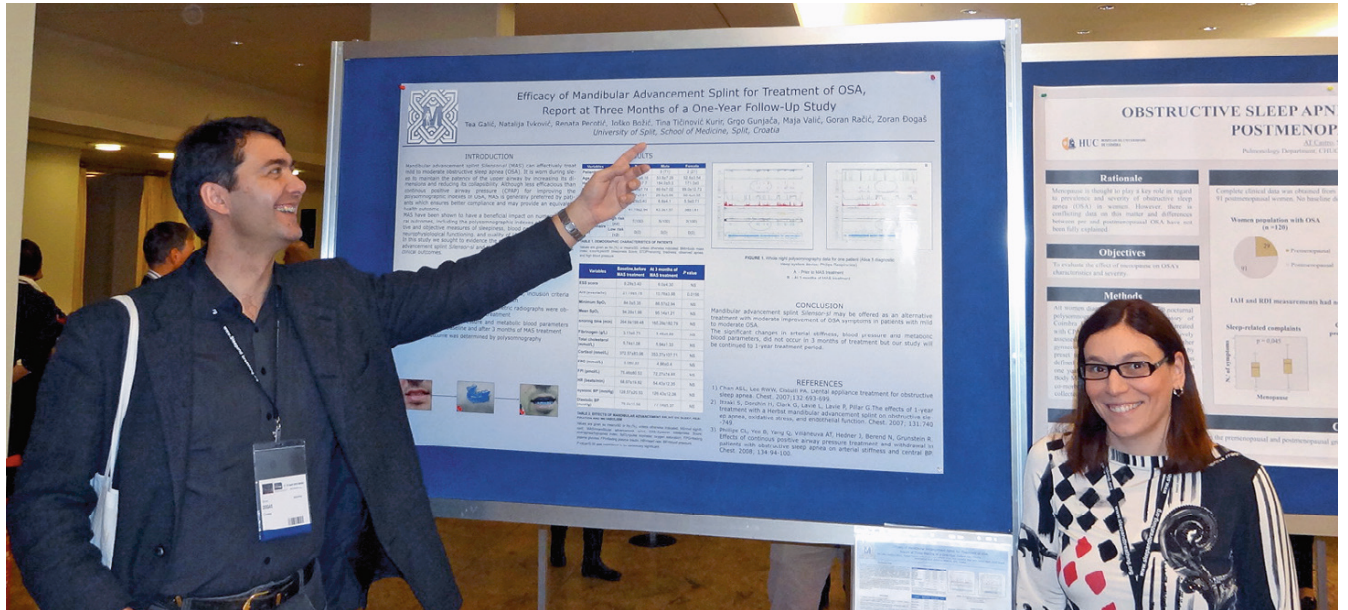
Poremećaji spavanja ozbiljan su zdravstveni problem, rijetko se dijagnosticiraju i većinom ostaju neprepoznati,

ti, iako u novije vrijeme svijest o njihovom značenju i prevalenciji sve više raste.

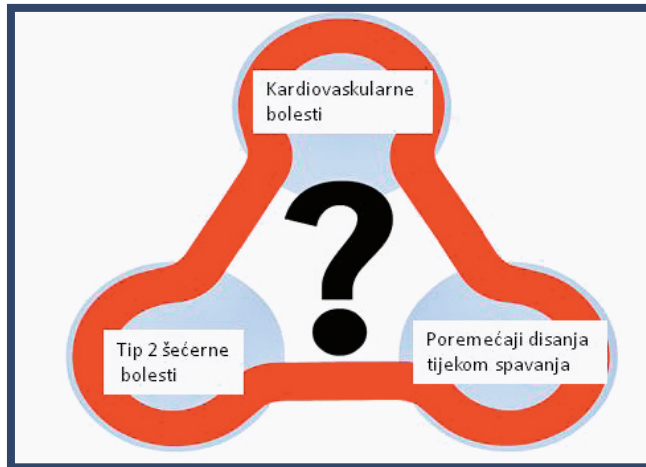
Jedan od najučestalijih poremećaja spavanja upravo je opstruktivska apneja tijekom spavanja (OSA - Obstructive Sleep Apnea). OSA-u obilježavaju prestanak protoka zraka u trajanju 10 i više sekunda, 5 ili više epizoda prestanka disanja tijekom spavanja po satu, pojačani respiracijski naponi te sniženje saturacije kisika za 3% i više. Nerijetko je praćena glasnim hrkanjem i najčešće završava naglim buđenjem. Iako od apneje tijekom spavanja pati oko 3 do 5 posto ljudi, što se u srednjoj dobi povećava i na 15 do 20 posto, bolesnici su rijetko svjesni tog poremećaja, pa se na apneju posumnja tek kada se njezin loš utjecaj počne odražavati na cijeli organizam.

Neliječena OSA, uz brojne komorbiditete, rezultira nizom različitih simptoma kao što su pretjerana dnevna pospanost, umor i smanjena radna sposobnost, što svakako utječe na cjelokupnu kvalitetu života. Nadalje, ovaj je poremećaj usko povezan s povećanim rizikom za dijabetes, pri čemu je učestalost apneje tijekom spavanja gotovo jednaka učestalosti dijabetesa, pa je nužno osvijestiti sve zdravstvene djelatnike, ali i javnost o ovom ozbiljnom poremećaju.

Ipak, najteže se posljedice

Prof. dr. sc. Zoran Đogaš i Tea Galić, dr. med. dent, ispred postera na berlinskoj konferenciji

"TROKUT OPASNOSTI" – bolesnici s poremećajem disanja tijekom spavanja imaju povećan rizik za razvoj kardiovaskularnih bolesti i šećerne bolesti tipa 2

neliječene apneje i posljedične hipoksije negativno odražavaju na srce povećavajući rizik za brojne kardiovaskularne bolesti, kao što su hipertenzija i infarkt miokarda.

Zbog toga liječenje poremećaja disanja tijekom spa-

vavanja zahtijeva multidisciplinarni pristup, a to je ono što Centar za medicinu spavanja pri Medicinskom fakultetu u Splitu čini jedinstvenim u Hrvatskoj. Dokaz tomu je i ovo istraživanje u kojem su sudjelovali medi-

cinski stručnjaci različitih specijalnosti.

"Patient friendly" liječenje

Iako je u svijetu liječenje OSA-e intraoralnom udlogom općeprihvaćeni oblik liječenja blage i umjerene apneje tijekom spavanja, novost je u hrvatskoj medicini spavanja. Povrh svega, spomenuta udloga spada u red "patient friendly" intervencija, što podrazumijeva laganu i ugodnu korištenje bez neugodnih nuspojava.

Istraživanje predstavljeno u Berlinu privuklo je veliku pozornost tamošnjih stručnjaka jer se razlikuje od sličnih istraživanja, i to zbog metodologije samog istraživanja, odnosno opsežnosti mjerenih parametara.

Naime, u istraživanje je uključeno 20 ispitanika s umjerenom apnejom tijekom spavanja, a u suradnji s kolegama iz KBC-a Split praćeni su i analizirani glukoza, ko-

lesterol, fibrinogen, kortizol i brojni drugi metabolički parametri kao i elastičnost arterijske stijenke. Rezultati mjerenja nakon tri mjeseca korištenja intraoralne udloge upućuju na ukupno poboljšanje vrijednosti mjerenih parametara, a istraživanje se nastavlja.

Spomenuto je istraživanje Tea Galić, dr. med. dent., inače vanjska suradnica u nastavi na studiju dentalne medicine u Splitu, odabrala kao svoju doktorsku disertaciju na poslijediplomskom doktorskome studiju "Klinička medicina utemeljena na dokazima".

Uspješnost istraživanja hrvatskih medicinskih stručnjaka splitskoga Medicinskog fakulteta dokaz je da suradnja stručnjaka dentalne medicine i različitih medicinskih specijalnosti proširuje mogućnosti liječenja, ali i otvara hrvatsku znanost prema Europi i svijetu.

Splitske medicinske knjige na eng

Piše:

MATE TERZE

Prof. Vladimir Šimunović zaslužan je za sve četiri knjige, kao urednik ili kao autor

Nedavno je u Sjedinjenim Državama objavljeno nekoliko knjiga koje su rezultat rada i suradnje nastavnika Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, ali i njihove suradnje s dugim regionalnim i europskim sveučilištima. Knjige su publicirane i u digitalnom obliku kao e-knjige (Kindle Edition) i u tradicionalnom tiskanom obliku (CreateSpace Independent Publishing Platform, Seattle, Washington), a distribuiraju se preko Amazona, jedne od najvećih svjetskih distribucijskih platformi. Na taj način knjige

su dostupne ne samo u SAD i Europi, već i u Japanu, Brazilu, Indiji i Kanadi, svim velikim tržištima svijeta. Knjige se mogu pogledati i nabaviti na stranicama Amazona, tako da u tražilicu napišete vladimir simunovic.

Katalog znanja i kliničkih vještina

Za sada su dostupne samo na engleskom, ali će uskoro biti dostupna i hrvatska tiskana izdanja; nažalost, ne i digitalna, jer Kindle Edition još ne podržava hrvatski jezik. O kakvim se knjigama radi?

Prva (i najstarija) knjiga je „Catalogue of Knowledge & Clinical Skills“ („Katalog znanja i kliničkih vještina“), koja je nastala prije nekoliko godina, u okviru Tempus projekta Dicum (voditelj i koordinator bio je prof. Vladimir Šimunović), koji je Europska Unija financirala s 480.000 Eura. U radu na ovom katalogu sudjelovalo je oko 120 nastavnika s 14 sveučilišta iz osam država Europe (Beč, Austrija; Gent, Belgija; Heidelberg, Njemačka; D'Annunzio, Italija; Aarchus, Danska), da spomenemo samo neke. Glavni urednik bio je prof. Vladimir Šimunović,

a publicirana je i u Hrvatskoj, u izdanju Medicinske naklade (Zagreb). U katalogu su navedena znanja koje student medicine treba savladati tijekom diplomskog studija, a posebnu vrijednost čini klasificiranje po T.R.I. sustavu, koji su kreirali autori. „T“ označava termin totali upućuje na znanja o kojima se svemora znati; „R“ označava rutinu, i obuhvaća najčešće bolesti s kojima će se mladi liječnici susretati. Najzad, „I“ označava informiranost, odnosno bolesti i stanja o kojima student treba imati informaciju, ali i ne nužno znati sve detaljno.

Katalog kliničkih vještina

Druga knjiga, „Catalogue of Clinical Skills“ („Katalog kliničkih vještina“), nastala je u Splitu, u suradnji dvadesetak nastavnika s Medicinskog fakulteta, s prof. V. Šimunovićem kao glavnim urednikom. U njoj su navedene kliničke vještine koje studenti medicine trebaju svladati tijekom studija, ukupno više od pet stotina, od temeljnih i najjednostavnijih pa sve do veoma složenih i zahtjevnih.

Sukladno tom konceptu, vještine su podijeljene na te-

meljne (njih 60, koje se podučavaju na prvoj godini), zatim slijede opće (njih 90 su vještine koje pripadaju svim disciplinama i koje su nužne svima).

Opće vještine se podučavaju na drugoj godini, ali i poslije, tijekom cijelog studija, sve dok se ne usvoje do savršenstva. Na trećoj godini podučavaju se vještine kliničkog pregleda, a na kasnijim godinama sve ostale specijalne kliničke vještine. Tako koncipiran katalog je vrijedan vodič studentima, koji se mogu orijentirati i točno spoznati što se od njih očekuje, ali i kontrolirati što su savladali i koje zadaće ih još očekuju.

RAZGOVARAO:
MATUJA PERIŠIĆ

Dr. Ivanka Kuić u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu vodi Odjel periodike. Magistriravši na temu „Knjižnice u Splitu u prvoj polovici 20. st.“, obranila je doktorsku disertaciju „Recepcija knjige u Splitu za vrijeme druge austrijske uprave (1814.-1918.)“. Poseban istraživački interes dr. Kuić je povijest knjige i knjižnica te povijest čitanja. U ocjeni njenog doktorata istaknuto je da se radi “o uspješnom pokušaju objašnjavanja temeljnih društvenih promjena koje su nastale s novom ulogom knjige, novim čitačkim praksama, razvojem javnih knjižnica i širenjem pismenosti, a sve u kontekstu složenih međunacionalnih i političkih odnosa u Splitu u 19. i početkom 20. stoljeća”. Istraživački interesi i započeti projekti digitalizacije Sveučilišne knjižnice bili su povod razgovoru s dr. Kuić.

Koji su osnovni razlozi i neposredni ciljevi projekta digitalizacije?

Projekt digitalizacije započeo je u Sveučilišnoj knjižnici 2010. Godine. Mnoge su velike knjižnice ili države financirale projekte digitalizacije pisane baštine, stare novine, časopise i knjige, jer za tu gradnju ne postoji problem autorskih prava. U Hrvatskoj već nekoliko godina postoji projekt digitalizacije građe u arhivima, knjižnicama i muzejima „Hrvatska kulturna baština“, iz kojih se sredstava djelomično financira i naš projekt. Sveučilišna knjižnica odlučila je da kroz pilot projekt koji je izradio Odjel periodike, digitalizira starije splitske novine i časopise koji imaju status kulturnoga dobra. Projekt za sada obuhvaća 24 naslova novina i 16 naslova časopisa. Do sada je digitalizirano 10 naslova, a arhiva sadrži preko 100.000 stranica. Stvaranje digitalne zbirke je kontinuirani zadatak koji se neprekidno razvija. Radni tim u najužem smislu čine Iva Kolak, Anita Tičinović

Dr. Ivanka Kuić

Digitalizirati ne samo Sveučilišnu knjižnicu nego i ukupnu sveučilišnu produkciju

Perspektiva izgradnje kooperativnog repozitorija na sveučilišnoj razini i razvoja digitalnih zbirki na Sveučilištu je vrlo izgledna

i ja iz Odjela periodike, te voditelj informacijske službe Ivan Vuko i voditeljica Odjela digitalizacije i zaštite građe Ana Radić. Tvrtka s kojom surađujemo na postavljanju i razvoju zbir-

ke i digitalnog repozitorija je ArhivPro iz Koprivnice koja razvija platformu ArhivX. Našim dosadašnjim radom postavljeni su temelji daljnjoj izgradnji institucionalnog repozitorija koji

bi već sutra mogao prihvatiti i drugu vrstu građe.

Koliko je realna perspektiva izgradnje kooperativnog repozitorija na sveučilišnoj razini?

U pogledu daljnje strategije razvoja našeg repozitorija i uopće razvoja digitalnih zbirki na Sveučilištu, držim da je perspektiva vrlo izgledna. S obzirom na europska iskustva, poseb-

ce u sklopu politike sveučilišta da objavljuju svoje digitalno nastale dokumente, ona je sasvim izvjesna. U daljnjoj perspektivi morali bismo se usmjeriti na e-građu. Kooperativni sustav repozitorija ima jasnu teorijsku podlogu i osiguranu budućnost. Svako sastavnici daje autonomiju da kroz zajednički sustav modelira poslovne procese i politiku objavljivanja građe. Korisnik pretraživanje obavlja na jednom mjestu kroz sveučilišnu bazu. Na samoj prezentaciji upućen je nedvosmislen poziv svim članicama Sveučilišta da se priključe izgradnji kooperativnih repozitorija.

Je li Vaše istraživanje potvrdilo Vaše uvjerenje da se iz povijesti knjige u Splitu može rekonstruirati socijalna povijest Grada?

Tema mojeg doktorata je recepcija knjige u Splitu u 19. st. Rad na toj temi podrazumijeva istraživanje procesa recepcije knjige i uopće tiskane riječi. Otuda je moje istraživanje bilo usmjereno i prema pitanju što je tiskarstvo kao temeljna informacijska tehnologija donijelo Splitu. Povijest knjige kojom se ja bavim jednim je dijelom povijest socijalnih odnosa, ili kao što je napisao R. Escarpit, povijest napora najširih slojeva da imaju pristup knjizi i pismenosti. Knjiga je u 19. st. bila „mit o napretku“ pa njezina povijest stoga pretpostavlja primjenu različitih metoda. Ja sam se jednako bavila rekonstrukcijom „horizonta očekivanja“ usmenog i pismenog čitatelja, njihovim kulturnim praksama upotrebe knjige te koegzistencijom pučke i elitne kulture. Hrvoje Morović je svojoj knjizi „Povijest biblioteka u gradu Splitu“ na najljepši način opisao stoljetnu kulturu pisane riječi splitske elite. Ako je Norbert Elias ustvrdio da je civilizacija proces, za povijest knjige možemo reći da je arheologija tog procesa.

gleskom u distribuciji Amazona

Temeljne i opće kliničke vještine

Treća knjiga „Basic & General Clinical Skills“ („Temeljne i opće kliničke vještine“) je udžbenik u kome su detaljno obrađene sve temeljne i opće kliničke vještine nabrojane u Katalogu. Glavni urednik je bio prof. V. Šimunović, a deset poglavlja je napisalo 8 nastavnika s Katedre za anesteziologiju i intenzivno liječenje Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, s više od 20 suradnika, mladih liječnika i diplomiranih medicinskih sestara i tehničara. Sve vještine i postupci detaljno su opisani, uključivši indikacije i kontraindikacije, pripreme bolesnika, instrumenata, opreme i

materijala, a sami postupci opisani su korak po korak. Tako koncipirana knjiga nije od koristi samo studentima koji neku vještinu trebaju tek naučiti, već je i vrijedan podsjetnik svim mladim (i malo manje mladim) liječnicima u svakodnevnoj praksi. Isto to se odnosi i za medicinske sestre i tehničare.

Balkanska vojna kirurška bolnica

Najzad, posljednja knjiga jest i nije knjiga o medicini: radi se o sjećanjima dr. Šimunovića iz rada u ratnoj bolnici u opkoljenom Sarajevu. Knjiga se zove Balkan Army Surgical Hospital (B.A.S.H.) („Balkanska vojna kirurška bolnica“)

i predstavlja hommage klasičnom M.A.S.H. S izbijanjem rata 1992., dr. Šimunović, neurokirurg, shvatio je da ne pripada nigdje i nikome. Osim teškoga rada u bolnici morao je sačuvati obitelj (suprugu i maloga sina), ali i profesionalnu čast. Kuća mu je izgorjela, a supruga i sin postali su izbjeglice bez ikakvih prihoda. Triput je izlazio iz opsjednuto Sarajeva da im pomogne i triput se vraćao na svoje radno mjesto. Specifičnim humorom kojim najviše ismijava sebe samoga, dr. Šimunović opisuje događaje i ljude svih vrsta, od ministara do uličnih razbojnika, i neprimjetno nas uvodi u strahote rata i dobro i zlo koje on budi u ljudima.

promocije

Kineziološki
fakultet
20. svibnja 2013.

61
prvostupnik/
prvostupnica
kineziologije

16
profesora kineziologije i
fizičke kulture

55
magistara/magistri
kineziologije

Filozofski
fakultet
28. svibnja 2013.

- Hrvatski/Povijest 12
- Engleski/Povijest 5
- Hrvatski/Engleski 22
- Hrvatski/Talijanski 19
- Engleski/Talijanski 23
- Engleski/P. umjetnosti 1
- Engleski 1
- Hrvatski/Filozofija 10
- Hrvatski/P. umjetnosti 3
- Engleski/Filozofija 3
- Hrvatski/Pedagogija 6
- Talijanski/Povijest 4
- Talijanski/Filozofija 2
- Talijanski/Pedagogija 4
- Povijest/P. umjetnosti 4
- Povijest/Filozofija 9
- Povijest/Pedagogija 4
- P. umjetnosti/Filozofija 1

promocije

Kemijsko-tehnološki fakultet
14. lipnja

- 34 stručna pristupnika kemijskog inženjerstva
- 26 sveučilišnih prvostupnika inženjera kemijske tehnologije
- 12 sveučilišnih prvostupnika kemije
- 21 magistar inženjera kemijskog inženjerstva
- 6 magistara kemije

Pravni fakultet
21. svibnja 2013.

66 magistar/ magistra prava

28. svibnja 2013.

73 specijalistički diplomski stručni upravni studij

11. lipnja 2013.

79 upravni studij

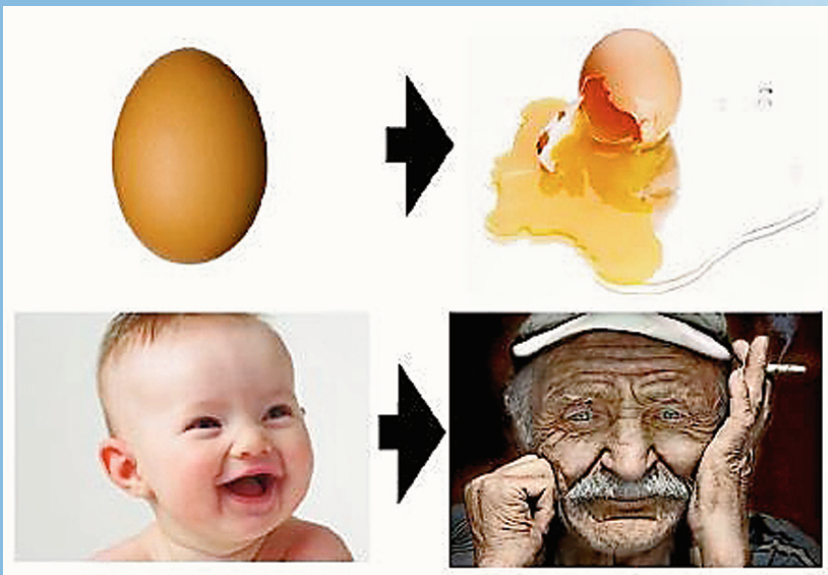
Pomorski fakultet

27. travnja i 4. svibnja 2013. godine:

- 50 magistara inženjera
- 226 sveučilišnih prvostupnika inženjera
- 30 diplomiranih inženjera pomorskog prometa
- 48 inženjera pomorskog prometa

festival znanosti

Porast entropije u prirodi - jaja se razbijaju, a ljudi stare

Smjer protoka vremena - STRIJELA VREMENA

PIŠE: DR. SC.
**DRAGAN
POLJAK,**
FESB

Intuitivna predodžba vremena još uvijek je najbliža Newtonu poimanju vremena od prije nekoliko stoljeća. Newton je vrijeme smatrao realnim entitetom apsolutnog karaktera koji se giba neovisno o čemu drugom u svemiru. S druge strane, njegov suvremenik i veliki rival Leibniz zastupao je tezu o tome da je vrijeme ljudski konstrukt. Prema Leibnizu, sve što se može opisati jesu su međusobni položaji objekata u prostoru te evoluiranje tih odnosa. Nadalje, naša percepcija vremena jasno ukazuje na usmjerenost protoka vremena od prošlosti k budućnosti, pa se u filozofiji i fizici govori o asimetriji vremena, odnosno o strijeli vremena (termin koji potječe od Eddingtona). Primjerice, kamen bačen na mirnu površinu vode stvara kružne valove, divergentne u odnosu na točku u kojoj je kamen potonuo, dok se cirkularno-konvergentne valove, odnosno pojavu koja bi upućivala na obrnut smjer vremena u prirodi ne opaža.

Zašto vrijeme teče prema naprijed?

S aspekta fizike, zakoni prirode predočeni u matematičkoj formi simetrični su, odnosno potpuno isti zakoni vrijede i kada se promijeni smjer vremena, kaže se da ostaju invarijantne pod operatorom vremenske reverzibilnosti, dok spekulativni

pojam obrnute uzročnosti (backward causation) inicira brojna pitanja. Postavlja se pitanje: Odakle u našem opisu prirode izranja asimetrija vremena?

Potpuni opis procesa u prirodi se u osnovi razlaže na fizikalne zakone i početne uvjete. Konceptualnu distinkciju između ovih dviju kategorija nobelovac Wigner nazvao je Newtonovim najvećim otkrićem. Fizikalni zakoni, zapisani u matematičkoj formi, sami po sebi su, dakle, nedostadni su za puni opis prirode - samog tkiva stvarnosti. Zakoni prirode, u matematičkom smislu, zapravo opisuju vremensku ovisnost fizikalnih stanja u vidu diferencijalnih jednačbi, ili šire gledano: diferencijalnih, integralnih ili varijacijskih jednačbi, a pod početnim uvjetima obično se podrazumijevaju uvjeti kojim se fiksiraju konstante integracije čime se automatski selektiraju određena rješenja diferencijalnih jednačbi. Britanski filozof Huw Price tvrdi kako po definiciji ne postoji ništa ranije od početnih uvjeta. Sa stajališta fizike, klase fenomena koji karakteriziraju smjer u vremenu nazivaju se strijele vremena, a uloga početnih uvjeta je ključna.

Nekoliko strijela vremena

Neke od strijela vremena su: termodinamička strijela vremena, odnosno porast entropije u zatvorenim sustavima, elektromagnetska strijela vremena (uvjetovana prirodom zračenja), evolucijska strijela vremena (vezana za dinamičku samoorganizaciju materije), biološka strijela vremena (vezana za starenje i raspadanje živih bića), kozmološka strijela vremena (koja se tiče širenja svemira) itd.. Jedna

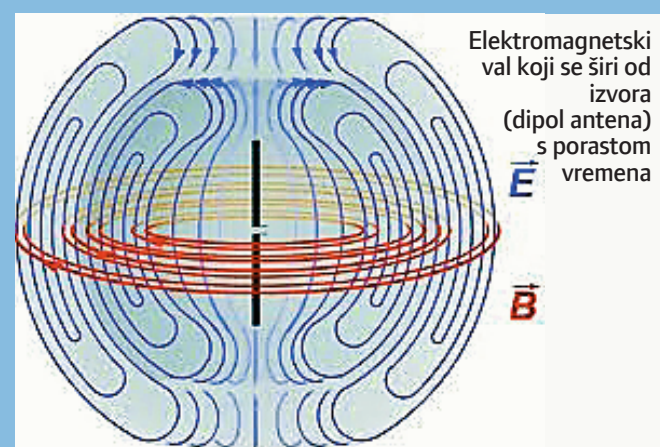
od zadaća fizike i filozofije jest odrediti temeljnu strijelu vremena na koju se mogu svesti sve ostale. Primjerice, Einstein je zastupao stav da se retardacija zračenja (kašnjenje vala u točki promatranja u odnosu na izvor zračenja koji ga generira) daje opisati preko termodinamičkih argumenata, dok je Carnap zastupao obrnuto stajalište. Termodinamička strijela vremena vezana je za pojam entropije - kvantitativnu mjeru o tome koliko je fizikalni sustav neorganiziran, odnosno mjeru njegove neuređenosti, jednostavnije mjeru nereda.

U elektrodinamici se, pak, "valna asimetrija", odnosno nepostojanje konvergentnih valova odnosi na fenomen elektromagnetskog zračenja. Naime, u prirodi egzistiraju koherentno divergirajuća zračenja polja, povezana s akceleriranim nabojima, a njihov temporalni inverz - koherentno konvergirajuća polja ne opažaju se.

Svaki promatrač ima svoje vlastito vrijeme

Uobičajena rješenja valnih jednačbi nazivaju se zakasnelim potencijalima kojima se opisuju elektromagnetski valovi koji stižu do prijemnika nakon što je proteklo neko vrijeme od napuštanja izvora. Međutim, avansirana rješenja kojima se opisuju valovi prije no što napuste izvor također su matematički moguća. Ova rješenja naziva se strijelom zračenja (the radiation arrow). Poput kame- na ubačenog u vodu i elektromagnetski valovi šire se cirkularno od izvora.

Ireverzibilni karakter vremena, poput truljenja voća ili starenja, samo je iluzija sa stajališta mikrosvijeta čiji su zakoni vremenski invarijantni

U principu, kao i u slučaju termodinamičke strijele vremena valovi bi se mogli gibati i u suprotnom smjeru, ali je to statistički vrlo malo vjerojatno. Ovakvo razmišljanje svodi problem elektromagnetske strijele na termodinamičku i kozmološku strijelu vremena kod kojih se također tvrdi da postoji niska vjerojatnost za pojave koje bi se odvijale u smjeru suprotnom od onoga koji se normalno opaža. Problem tako nije u divergentnim odnosno konvergentnim valovima već u posebnim situacijama kad je entropija iznimno niska.

Newtonov pojam apsolutnog, mehanicističkog vremena, koji se matematički izražava konceptom kontinuuma i realnih brojeva, u potpunosti je odbacen razvojem Einsteinove teorije relativnosti u okviru koje se može govoriti samo o lokal-

noj prostorvremenskoj strukturi predstavljenoj svjetlosnim konusom. Budućnost i prošlost prostorvremena definiraju se relativno za svaki događaj, u svakom referentnom sustavu postoji vlastito lokalno vrijeme. Po teoriji relativnosti kategorije istodobnosti, prošlosti i budućnosti, odnosno prije i poslije nisu apsolutne, već relativne. Einsteinovo četverodimenzionalno prostorvrijeme može se izobličiti, savijati, izokretati, lomiti pa čak i „cijepati“ u prisutnosti dovoljno velike mase/energije.

Znanost i pojam „sad“

Einsteinova teorija relativnosti po mnogim znanstvenicima i filozofima pobija i McTaggartovu A-teoriju vremena (temporalnu teoriju vremena), odnosno McTaggartov A-vremenski niz koji implicira postojanje prošlosti, sadašnjosti

i budućnosti, te postojanje protoka sad, a s druge strane favorizira McTaggartovu B-teoriju (atemporalnu teoriju vremena), odnosno McTaggartov B-vremenski niz koji kod događaja u vremenu zadržava samo relativne pojmove prije-poslije. Svaka točka A-niza podložna je promjeni (jednom je prošlost, pa sadašnjost i konačno budućnost) dok redoslijed događaja u okviru B-niza nije podložan promjeni. Temeljna razlika između A i B niza je što iskazi A-niza ne vrijede uvijek, dok su iskazi B-niza permanentno istiniti. McTaggartov argument o nepostojanju vremena zasniva se na činjenici da je za postojanje vremena nužna promjena, koja nužno zahtijeva postojanje A-niza. Konačno, ako postojanje A-niza vodi u kontradikciju (primjerice, svaki je trenutak kao i svaki događaj, ujedno i prošli, sadašnji i budućni...), McTaggart zaključuje da vrijeme nije stvarno. Za neke suvremene filozofe McTaggartov argument o kontradikciji vremena nije iskaz nepostojanja vremena, već prije argument da vrijeme ne potpada pod zakone formalne logike koja je, po njima, bezvremenskog karaktera.

Ipak, bez obzira na to što su McTaggartovi argumenti o nepostojanju vremena uglavnom odbačeni, njegovi pogledi na logiku glagolskih vremena (tense) široko su prihvaćeni u suvremenoj logici. Koncept sad ozbiljno je mučio Einsteina koji je tvrdio da naše iskustvo sad znači nešto posebno za čovjeka, esencijalno različito od prošlosti i budućnosti, ali da to iskustvo znanost ne može obuhvatiti. Gödelovo istraživanje rotacijskog

Divergentni
cirkularni valovi

Što ćemo jesti u budućnosti?

Piše:

DR.SC. TEA BILUŠIĆ, KTF

Hrana je, zasigurno, najvažnija komponenta u čovjekovu životu. Ona ima golem učinak na kakvoću života, a pravilan odabir namirnica dugoročno određuje zdravstvenu ravnotežu. Još je grčki liječnik Hipokrat (460.-370. pr. Kr.), otac suvremene medicine, napisao: "Sve što hranom unosimo u naš organizam gradi nas i mijenja, a o tome što smo unijeli ovise naša snaga, naše zdravlje i naš život."

Fizička aktivnost - podloga piramide zdrave prehrane

Posljednja desetljeća bilježe izniman porast kroničnih bolesti (pretilost, bolesti krvožilnog sustava, dijabetes tip 2, osteoporoza, depresija, hiperkolesterolemija...) među populacijom visoko razvijenih zemalja, čija prehrana uključuje visok unos prerađenih namirnica koje obiluju zasićenim masnoćama, rafiniranim ugljikohidratima, visokom koncentracijom soli, aditivima. Pojedini znanstvenici u podlozi navedenih kroničnih bolesti suvremenog čovjeka vide nepodudarnost načina prehrane karakterističnog za postindustrijsko razdoblje, koje je vrlo svježe na vremenskoj skali evolucije, s ljudskim genomom. Prehrana kojoj se pripisuje podudarnost s ljudskim genomom je tzv. paleolitička prehrana koja se umnogome razlikuje od prehrane suvremenog čovjeka, i to posebno u odnosu na unos antioksidansa iz hrane te na udio i vrstu esencijalnih masnih kiselina. Naravno, paleolitička prehrana nije poznavala aditive, rafinirane ugljikohidrate ili hidrogenizirane masnoće. Znanstvenici kao argument ovakvih razmišljanja navode podatak prema kojemu se učestalost spontanih mutacija na staničnoj DNK procjenjuje na 0,5% na milijun godina, što bi značilo da se u razdoblju od 10.000 godina ljudski genom vrlo malo mijenjao (oko 0,005%). Uz problem porasta kroničnih bolesti koje se povezuju i s načinom prehrane i nedostatnom fizičkom aktivnošću (ona je podloga piramide zdrave prehrane), suvremeni je čovjek opterećen nizom problema koje muče današnji svijet, a koji su također direktno ili indirektno povezani s hranom: problem gladi i siromaštva u svijetu koji će se, prema predviđanjima, povećati; problem zagađenja i devastacije okoliša, povećanje svjetske populacije (to se posebno odnosi na zemlje koje doživljavaju brzi ekonomski napredak, poput Indije i Kine); problem global-

Tea Bilušić

‘Jedini je pravi izlaz u znanosti i novim tehnologijama, bez kojih hranu u budućnosti neće biti moguće zamisliti’

nih klimatskih promjena koje se manifestiraju kroz toplinske udare, poplave, suše, tuče, oluje, erozije zemljišta, visoke valove i koje i te kako utječu na proizvodnju i sigurnost hrane; ekonomska kriza koji dovodi do stalnog porasta cijena hrane i energije; problem sigurnosti u svijetu (teroristički napadi, opasnost od terorizma), smanjenje resursa (energenata, vode, obradivih površina). Suvremeni svijet, opterećen ovakvim problemima, od kojih su mnogi nastali kao posljedica čovjekove sebičnosti i pohlepe, nalazi se u situaciji u kojoj budućnost ne izgleda nimalo ružičasto.

Funkcionalna, ekološka i genetski modificirana hrana

O budućnosti hrane, pa tako i samoj čovjekovoj budućnosti, postoje različita mišljenja stručnjaka. Dok jedni smatraju da se ne naziru adekvatna rješenja, drugi naglašavaju da je jedini pravi izlaz u znanosti i novim tehnologijama bez kojih hranu u buduć-

nosti neće biti moguće zamisliti. Na tom tragu već postoje novi koncepti u prehrambenoj tehnologiji, poput funkcionalne, ekološke i genetski modificirane hrane. Njihov je razvoj posljedica porasta interesa stanovništva za zdravom i na prirodan način proizvedenom hranom, kao i za onim namirnicama koje u svom kemijskom sastavu sadrže spojeve (tzv. fitokemikalije) kojima se pripisuje djelotvoran učinak na zdravlje čovjeka. Takva se hrana naziva funkcionalnom hranom. Koncept funkcionalne hrane pojavio se 1980. godine u Japanu zbog velikih troškova zdravstvene skrbi. Ovakva hrana nosi oznaku FOSHU (Foods for Specified Health Use). Važno je naglasiti da se među namirnicama koje se smatraju funkcionalnim nalazi veliki broj namirnica karakterističnih za tzv. mediteransku prehranu (maslinovo ulje, češnjak, brokula, rajčica, smokva...). Također, u proizvodnji hra-

ne sve je izraženiji koncept tzv. ekološke hrane koja podrazumijeva primjenu postupaka koji ne štete okolišu ni zdravlju ljudi. Razvoj znanosti i tehnologija rezultira i razvojem tzv. genetski modificirane hrane, nastale zbog zahtjeva za povećanjem količine i poboljšanjem kakvoće, te zdravstvene ispravnosti namirnica. Genetska modifikacija hrane može poboljšati prehrambenu vrijednost, sastav i senzorska svojstva hrane, povećati otpornost biljke na bolesti i štetnike kao snošljivost na stresne uvjete. Ona je i neprekidni izvor brojnih debata na svim razinama društva, a sama po sebi nesumnjivo ima i prednosti, ali i određene rizike (alergije, mogući utjecaj na imunološki sustav čovjeka...). Ipak, stručnjaci ga navode kao jedno od spasonosnih rješenja u budućnosti, posebno u svrhu rješavanja problema gladi, porasta svjetske populacije i smanjenja obradivih površina.

Nanotehnologija i nutrigenomika

Sljedeća dva koncepta koja se temelje na primjeni novih tehnologija u kreiranju hrane i prehrane budućih generacija su primjena nanotehnologije te nutrigenomika, kao podloga za kreiranje individualizirane prehrane. Nanotehnologija je, za razliku od nekih drugih industrija, relativno nova stvar u prehrambenoj industriji. Nudi brojne mogućnosti u domeni sigurnosti i pakiranja hrane, smanjenja količine otpada i zagađenja okoliša, poboljšanja teksture i

sastava namirnica, kreiranje funkcionalnih namirnica... Također, mnoga su istraživanja primjene nanotehnologije u hrani pokazala da se dodavanjem nanočestica poboljšava dostupnost i topivost nutrijenata bez utjecaja na okus i izgled, te njihova brza apsorpcija iz probavnog trakta u krvotok. Nanosenzori za pravovremeno otkrivanje kvarenja hrane omogućavaju da prilikom dodira s hranom, u kojoj se nalaze patogeni mikroorganizmi, dolazi do promjene boje ugrađenog pokazatelja. Tim postupcima primjene nanosenzora vrijeme detekcije se značajno skraćuje, s nekoliko dana na nekoliko sati ili manje. Pored svih ovih mogućnosti, treba naglasiti da potencijalni štetan učinak ove tehnologije na hranu i čovjeka još nije istražen. Nutrigenomika je znanost koja proučava utjecaj komponenti hrane na genom čovjeka te na taj način može pomoći u razumijevanju složenog odnosa između hrane i ljudskog organizma. Poznavanje ljudskog genoma omogućilo nam je spoznati da promjena načina prehrane može spriječiti pojavu nekih bolesti. Njezinom primjenom otvara se put otkrivanja rizika od nastanka oboljenja koje se povezuje s načinom prehrane, te kreiranja tzv. individualne prehrane.

Iz svega navedenog možemo naslutiti da će se u budućnosti čovjek naći pred sve većim izazovima, ali će mu i mogućnosti kojima će raspolagati biti veće, i to zahvaljujući znanosti i razvoju tehnologija bez kojih je napredak društva i čovječanstva apsolutno nezamisliv.

ena
NA

svemira u kojem su dopuštene zatvorene vremenolike krivulje što implicira, barem u principu, putovanje u prošlost suprotstavlja se linearnoj uređenosti vremena, a time i objektivnosti B-vremenskog niza. Konačno, kvantna teorija, uz svoje probabilističke aspekte, donosi "otvorenost budućnosti", a isto tako je u konfliktu s bilo kakvom lokalnom stvarnošću.

Vrijeme kao iluzija

Može se kazati da je ireverzibilni karakter vremena, poput truljenja voća ili starenja, samo iluzija sa stajališta mikrosvijeta čiji su zakoni vremenski invarijantni. Naši umovi i tijela reagiraju na termodinamičke makrovarijable koje su distribucije mikroskopskih gibanja. Osjećamo toplo ili hladno, definitivnu temperaturu, a ne bombardiranje milijarda čestica na površini kože. Smisleni opis makrosvijeta uključuje usrednjavanje, čime se prebrisuje informacije iz mikrosvijeta.

Danas među vodećim teorijskim fizičarima postoje različita gledišta o istinskoj prirodi vremena; od toga da vrijeme ne postoji (J. Barbour) do hipoteze da je ono globalno reverzibilno u multiverzu, a samo lokalno reverzibilno u našem svemiru (S. Carroll), do ideje da je protok vremena stvaran, uvjetovan nužnošću promjene, te kako je moguće čak i da zakoni fizike evoluiraju u vremenu.

Još u srednjem vijeku sv. Augustin je kazao: Što je vrijeme? Ako me nitko ne pita, znam, ali ako bih nekome to pitanje htio razjasniti ... uistinu ne znam.

I tako... unatoč svim našim dostignućima nakon Augustina, vrijeme, čini se, ipak ostaje enigma.

sveučilišni život

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U SPLITU

RASPISUJE NATJEČAJ

- 1.za ponovni izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvanrednog profesora ili izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora (prvi izbor) iz područja humanističkih znanosti, polja filozofije i grane povijesti filozofije, na Katedri filozofije (1 izvršitelj m/ž);
- 2.za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvanrednog profesora iz područja humanističkih znanosti, polja teologije i grane pastoralne teologije na Katedri pastoralnog bogoslovja (1 izvršitelj m/ž);
- 3.za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docenta iz područja humanističkih znanosti, polja teologije i grane biblijske teologije na Katedri Svetoga pisma Starog zavjeta (1 izvršitelj m/ž);
- 4.za izbor u suradničko zvanje i na radno mjesto asistenta iz područja humanističkih znanosti, polja teologije i grane liturgike na Katedri liturgike (1 izvršitelj m/ž).
Kandidati trebaju ispunjavati uvjete predviđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br: 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 63/11), Pravilnikom Nacionalnog vijeća za znanost (NN br: 84/05), Odlukom Rektorskog zbora visokih učilišta (NN br: 106/06), Statutom Sveučilišta u Splitu i Statutom KBF-a Sveučilišta u Splitu.
Uz prijavu treba priložiti:
- životopis, "nihil obstat" svoga Ordinarija (za klerike), presliku dokaza o hrvatskom državljanstvu
- dokaze o ispunjavanju natječajnih uvjeta
Svu dokumentaciju i sve radove potrebno je predati uz prijavu na natječaj u četiri primjerka i snimljene u PDF formatu u elektroničkom obliku u roku od osam (8) dana od objave natječaja u Narodnim novinama. Zakašnjele prijave neće se razmatrati. Prijave se podnose na adresu: Katolički bogoslovni fakultet u Splitu, Zrinsko-Frankopanska 19, p.p. 329, HR – 21000 Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU
Sveučilišni odjel za stručne studije, raspisuje

NATJEČAJ

Raspisuje se Natječaj za izbore u zvanja nastavnika (i na odgovarajuća radna mjesta) i suradnika (i na odgovarajuća radna mjesta) Sveučilišnog odjela za stručne studije Sveučilišta u Splitu:

- 1.jednog nastavnika u nastavno zvanje profesor visoke škole i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu trgovina i turizam (za trgovinu)
- 2.jednog nastavnika u nastavno zvanje profesor visoke škole i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje arhitektura i urbanizam
- 3.jednog nastavnika u nastavno zvanje viši predavač i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu računovodstvo
- 4.jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje profesor visoke škole, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje elektrotehnika, za granu elektroenergetika
- 5.jednog suradnika u suradničkom zvanju asistent, na odgovarajuće radno mjesto, radni odnos na određeno vrijeme, u znanstvenom području prirodnih znanosti, za polje fizika
- 6.jednog nastavnika u nastavnom zvanju predavač, u odgovarajuće radno mjesto, radni odnos na neodređeno vrijeme, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu organizacija i menadžment
- 7.jednog suradnika u suradničkom zvanju asistent, na odgovarajuće radno mjesto, radni odnos na određeno vrijeme, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu trgovina i turizam (za turizam)
- 8.jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje viši predavač, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu financije
- 9.jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje računarstvo
- 10.jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač (ponovni izbor), u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje računarstvo
- 11.jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač (ponovni izbor), u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje računarstvo
- Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 45/09 i 63/11) i Odlukom o nužnim uvjetima Rektorskog zbora za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja (NN 13/2012).
Prijavi treba priložiti: životopis pristupnika, preslik domovnice, preslik diplome o odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz stručne i nastavne djelatnosti, popis radova i radove relevantne za izbor (u elektronskom obliku).
Sva dokumentacija, osim radova, predaje se u dva primjerka.
Na natječaj se, pod jednakim uvjetima, mogu prijaviti osobe oba spola. Prijave priložima podnose se Sveučilišnom odjelu za stručne studije Sveučilišta u Splitu, Split, Livanjska 5/III kat, u roku od 8 (osam) dana od dana objave natječaja. Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Građanin subjekt EU demokracije

Piše:
LEILA PEĆANSKI

Osnovni cilj ovog istraživanja je utvrditi percepciju građana o općim društvenim pitanjima s posebnim osvrtom na to kako doživljavaju Europsku uniju i njezine standarde, ali i kako doživljavaju pojedine kandidate za određene funkcije u općinama, gradovima i županiji, pojašnjava prof. Onesin Cvitan.

Rad na projektu započette sredinom listopada prošle godine. U prvom krugu ispitivanja građani su odgovarali na upitnik koji je sadržavao 60-ak jedinica od kojih su neke imale po 10 do 15 potpitanja. Studenti anketiranje provode na uzorku od oko 8000 ispitanika na području cijele Splitsko-dalmatinske županije, a u Gradu Splitu na oko 3.250 ispitanika. Nastoje obuhvatit oko dva posto izbornog tijela po proporcionalno–statističkom principu tako da budu zastupljeni svi (spol, dob, obrazovanje, radna aktivnost...) U Splitu se ispitivanje provodi u svih 27 gradskih kotareva i 7 mjesnih odbora, proporcionalno broju birača.

U drugom krugu projekta „Građanin kao subjekt EU demokracije“, na upitniku je deset pitanja fokusiranih isključivo na neposredne lokalne izbore 2013., dok je prethodni obuhvaćao percepciju građana vezanu za EU, za (ne)zadovoljstvo radom javnih službi i slično, kaže prof. Onesin Cvitan dodajući kako je prvi krug trajao više od mje-

Prof. dr. sc. Onesin Cvitan voditeljje istraživačkog projekta „Građanin kao subjekt EU demokracije“ kojeg je na terenu provelo više od stotinu studenata stručnih studija uz svesrdnu pomoć koordinatora Sanje Mikačić, Ante Milića-Nosića, Ivana Cvitana i Sanje Kalinić

Sanja Mikačić sa kolegama Ivanom Cvitanom i Antom Milić-Nosićem

sec dana terenskog anketiranja, a obrada podataka oko dva mjeseca.

Osnivanje Centra za društvena istraživanja?

Istraživanje financiraju sponzori, općine, gradovi i županija. Šest mjeseci rada (dva kruga) košta oko 120.000 kuna, a studenti su plaćeni preko Student servisa. Prošli su seminar o metodologiji društvenih istraživanja, a rad na anketiranju mogu koristiti kao seminarske radove za odgovarajuće predmete (poslovno komuniciranje).

Imala sam sreću priključit se ovom projektu, nisam mogla biti bliže struci za koju sam se obrazovala. Zanimljivo je pratiti mišljenja ljudi, veliko je ovo

iskustvo i zadovoljstvo, otkriva Sanja Mikačić, dipl. sociolog koju muški dio koordinatorskog tima nesebično hvali tvrdeći da je upravo ona neizostavna i nezamjenjiva karika u lancu.

Svi ovi mladi ljudi iz kojih naprosto zrače volja za radom i usvajanjem novih vještina, entuzijazam i elan, presretni su što sudjeluju u ovako ozbiljnom projektu. Iz kojeg je potekla ideja o osnivanju Centra za društvena istraživanja kao nove unutarnje ustrojbene jedinice Sveučilišta u Splitu, u kojoj bi se obavljala djelatnost povezivanja stečenih općih i specijalističkih znanja i metoda prihvaćenih tijekom obrazovnog procesa te njihovih usklađivanja s potrebama svakodnevnih prakse.

Prema najavama prof. Cvitana uskoro će Senat Sveučilišta o tome raspravljati, a u radu Centra sudjelovali bi nastavnici, studenti i osobe s iskustvom u primjeni odgovarajućih metoda i visokoobrazovnih standarda. Predviđen je timski rad, u malim grupama. Ovakvom aktivnošću u Centru se objedinjuju specijalistička znanja, ali i ostvaruje osnovna uloga Sveučilišta u zemlji koja želi biti prepoznatljiva po znanju i znanstvenoj kompetitivnosti.

Još nešto vrlo zanimljivo otkrio nam je prof. Onesin Cvitan.: Ispitivanje je pokazalo veliki postotak neopredjeljenih građana, naglašen pesimizam, depresiju, razočaranost i neočekivanje boljitka nakon ulaska Hrvatske u EU.“

Sporazum o suradnji sa Sveučilištem „Goce Delčev“

Piše:
MAJA PEJKOVIĆ-KAČANSKI

Zahvaljujući poticaju profesora emeritusa Josipa Milata, autora knjiga čiju su vrijednost uočile i svojim studentima preporučile makedonske profesorice pedagogije – došlo je do obećavajuće suradnje i sporazuma.

Sporazum o suradnji između splitskog i Sveučilišta u Štipu potpisan je potkraj ožujka. U posjet Splitu, gradu prijatelju, čelnici Sveučilišta „Goce Delčev“ – rektor prof. Saša Mitrev i dekan prof. Nikola Smilkov - došli su na poziv rektora prof. Pavića. Tom je prigodom dogovorena izravna suradnja koja uključuje i zajedničke programe i zajedničke diplome za područja ekonomije i nastavničkih studija. Od posebne je važnosti dogovor o razmjeni nastavnika i studenata, u okviru programa Erasmus, a za rujan je planiran odlazak višečlanog izaslanstva našeg Sveučilišta u Štip. Sporazumom je dogovorena suradnja u organizaciji i provedbi studijskih programa te svestrana razmjena iskustava, kao i rad na zajedničkim istraživačkim projek-

Ivan Pavić, Saša Mitrev, Nikola Smilkov, Josip Milat i Marko Trogrlić

tima, na izradi razvojnih dokumenata, razmjeni sveučilišnih publikacija, međuknjižničkoj suradnji te svestranoj suradnji studenata. Sveučilište „Goce Delčev“ osnovano je prije pet godina, ali se razvija vrlo intenzivno: ima trinaest fakulteta sa skoro 20.000 studenata, te stotinjak studijskih programa u 12 makedonskih gradova.

Zasluge prof. Josipa Milata

Za Sporazum o suradnji splitskog i štipskog sveučilišta najzaslužniji je Josip Milat, čije su dvije knjige „Pedagogija – Teorija osposobljavanja“ i „Osnove metodologije i istraživanja“ tako zainteresirale štip-ske profesore pedagogije da su od autora zatražile suglasnost

za prijevod. Riječ je o knjigama kojima je prof. Milat ustanovio je novi pravac u pedagogiji- teoriju osposobljavanja i dobio je godišnju nagradu za znanost „Rafaello Laporta“ 2007. - Prof. Emilia Petrova Georgieva preporučila je moju knjigu „Pedagogija – teorija osposobljavanja“, a prof. Snežana Jovanova Mitrovska udžbenik „Osnove metodologije i istraživanje“ kao jedan od izbora proučavanja pedagogije na njihovu studiju. Zbog jezičnih razlika zatražena je moja suglasnost za prijevod. Na njihov sam poziv otputovao u Štip radi dogovora o suradnji na prijevodima kojom sam prilikom nastavnika i studentima pedagogije održao predavanje „Pedago-

goja – znanost o odgoju ili ...?“ u kojem sam iznio moj teorijski pristup koncepciji razvoja pedagogijske znanosti koje je naišlo na izuzetan odjek i prihvaćanje. Posebno sam se susreo s dekanom Fakulteta obrazovnih znanosti prof. Nikolom Smilkovim i rektorom Mitrevom kojima sam prenio želju našeg rektora Ivana Pavića i dekana Filozofskog fakulteta prof. Marka Trogrlića o želji za uspostavom suradnje. Moji štipski domaćini izrazili su želju i spremnost za suradnju s našim Sveučilištem i tako je krenula inicijativa za sporazum koji je nedavno i potpisan – otkrio nam je prof. emeritus Josip Milat.

Svaki je čovjek kojeg upoznemo prilika da nešto naučimo. No, u životu upoznemo svega par ljudi koji nam podare obilje znanja. Jedan od takvih ljudi je za mene bio profesor Graovac. Bio je vrstan znalac - jedan od pionira i vizonara matematičke kemije.

Matematička kemija je interdisciplinarno područje znanosti koje se bavi razvojem matematičkih metoda primjenjivih u kemiji i njihovom primjenom. Jedno od istaknutih područja matematike u matematičkoj kemiji je teorija grafova. Pojednostavljeno govoreći, graf je skup objekata među kojima su neki parovi objekata povezani, a neki nisu. Objekte zovemo vrhovi, a veze bridovi. Primjerice, možemo promatrati skup ljudi, a bridovi su parovi ljudi koji se poznaju. U kemiji molekule na prirodan način možemo prikazati grafovima pri čemu su atomi vrhovi, a bridovi su kemijske veze među atomima. Promatranjem grafa molekule rabeći razne algoritme možemo saznati jako puno o molekuli koju promatramo: možemo procijeniti duljinu pojedinih kemijskih veza, talište (temperaturu topljenja), vrelište (temperaturu isparavanja) i mnoga druga fizikalno-kemijska svojstva. To nam omogućuje da u pojedinim situacijama skupe eksperimente zamijenimo jeftinim računalnim proračunima. Posebno je zanimljivo da ovim metodama možemo doći i do korisnih informacija o nano-česticama: fulerenima i nanocijevima. Nanotehnologija bi mogla biti jedna od okosnica znanstvenog razvoja u 21. stoljeću.

Fascinantna brzina razumijevanja

Profesor Graovac je ostavio neizbrisiv trag u matematičkoj kemiji. Zagrebačka grupa za matematičku kemiju se smatra jednom od najjačih grupa u svijetu za proučavanje matematičke kemije, a profesor Graovac je bio jedan od njenih pionira i stožernih članova. Njegov najcitiraniji rad govori o vezi teorije grafova i molekularnih orbitala, preciznije o primijeni Sachsovog teorema. Taj rad je citiran 215 puta. Objavio je oko 150 radova u SCIE časopisima (časopis je indeksiran u SCIE ukoliko se smatra me-

HOMAGE POK. PROFESORU PMF-a ANTI GRAOVCU

Trajno je obilježio živote svojih kolega...

Ožujka 2013. na PMF-u je održan hommage profesoru Anti Graovcu (1945 – 2012) na kojem su govorili njegovi fakultetski suradnici, kolege i prijatelji. Uz nekoliko citata iz posljednjih javnih istupa profesora Graovca, donosimo riječ profesora Damira Vukičevića

đunarodno relevantnim) koji su citirani oko 1500 puta u SCIE časopisima. Za svoj rad je dobio 1995. godine Nagradu grada Zagreba, 2005. godine Osobnu nagradu grada Splita, a 2009. godine Godišnju državnu nagradu za znanost. Fascinirala je brzina kojom je razumijevao kompleksne pojmove, lakoća kojom je usvajao znanstvene sadržaje iz matematike, fizike (koju je diplomirao) i kemije (koju je magistrirao i doktorirao). No bogatstvo njegovog znanja nije bilo ograničeno na znanost. Usudio bih se reći da je imao možda i najšire opće znanje od svih ljudi koje sam osobno upoznao.

Znanstvenih sa 'ljudskim štihom'

Profesor Graovac nije obilježio matematičku kemiju samo svojom znanošću. Znao je kako zblžiti ljude i kako im pomoći. Mnoge suradnje među matematičkim kemičarima (a i drugim znanstvenicima) stvorene su zahvaljujući njemu. Bio je organizator konferencije Math/Chem/Comp od 1986. do 2011. godine. Posebno je pomagao mladima, pozivao ih na ovu konferenciju, osiguravao im stipendije i smještaj, nudio suradnju i nesebično dijelio svoja znanja. Meni je, kao mladom znanstveniku, poklonio mnoštvo savjeta – bisera znanja prikupljenog godina iskustva, brojne majstorije koje se ne mogu naučiti iz knjiga... Zadnjih 17 godina Math/Chem/Comp se održavao u Dubrovniku, pa nije ni čudo da je Međunarodna akademija matematičke kemije odabrala upravo Dubrovnik za svoj domicil, a profesora Graovca za svog tajnika. Ova akademija ima 89 članova od koji su čak šestorica dobitnici Nobelove nagrade.

Svojim životom profesor Graovac je ostavio veliki trag. Znanstvenici će još godinama citirati njegove radove; studenti će ga se sjećati kao vrsnog predavača; kolege će ga pamtiti kao dragog suradnika. Trajno je obilježio mnoge živote mnogih svojih kolega (uključujući i moj). Na rastanku je sve što mu možemo reći jedno veliko: HVALA! Nadam se da ću i ja moći pomoći svojim mladim suradnicima koliko je on pomogao meni...

DAMIR VUKIČEVIĆ

ANTE GRAOVAC...

O BUDUĆNOSTI:

«Na prvom mjestu očekujem silan razvoj nanotehnologije. Novi nanomaterijali već su pokazali izuzetna mehanička, električna, magnetska i druga svojstva pa će sigurno naći primjenu u razvoju novih uređaja i tehnologije, od elektronike i proizvodnje računara do upotrebe u medicini... Također očekujem da će računari (i uz to vezane znanosti, a na prvom mjestu analiza najraznovrsnijih velikih i kompleksnih mreža) prodrjeti u sva područja našeg života, rada i ponašanja u opsegu koji se uopće ne da predvidjeti. Ljudi će se teško nositi s ovim i drugim promjenama pa predviđam usporedni razvoj humanističkih i društvenih znanosti koje bi trebale pomoći da Čovjek nađe svoje mjesto u novom - nadam se, ne Novom i Vrlom - svijetu...».

O ZNAČAJU OBRAZOVANJA:

«Godine provedene u srednjoj školi formativne su u našem razvoju. Dobar srednjoškolski ra-

stavnik često je presudniji u oblikovanju naših ličnosti od mnogih sveučilišnih profesora.

Najteže je, naravno, i kod kuće i u školi savjetovati učenike. Živimo u svijetu koji se vrlo brzo mijenja i poslovi kojima će se učenici baviti ili su tek u povoju ili još ne postoje. Stoga držim da je najvažnije da učenici odlično savladaju par predmeta koji su ključni neovisno o tome za koju se karijeru odluče. Jasno, usmeno i pismeno komuniciranje važno je i jučer i danas, a još više sutra pa smatram da na prvom mjestu mora stajati hrvatski jezik.

Na drugom mjestu trebaju stajati strani jezici s obaveznim vrlo dobrim vladanjem engleskim, te dobrim poznavanjem latinskog. Među par predmeta kojima treba posvetiti najviše vremena i pažnje, spada, naravno, matematika, ne samo zbog anketa koje ukazuju na upravo katastrofalno poznavanje matematike među našim učenicima...

(IZ INTERVJUA
GIMNAZIJSKOM LISTU
HELLENA FAMOSA)

O važnosti međunarodnog uspoređivanja i kvantitativnih pokazatelja

Medicina, prirodne i tehničke znanosti, biotehnologija i sl. koriste jezik i postupke koji su međunarodno ujednačeni. Istraživači u ovim područjima se od početka karijere navikavaju da svoje rezultate pokušaju objaviti u najboljim znanstvenim časopisima, od kojih se neki izdaju i u Hrvatskoj, pa prirodno prate i cijene koliko su puta njihovi radovi navedeni u međunarodnim časopisima.

Društvene i humanističke znanosti, umjetnost i sl. su važna sastavnica svakog sveučilišta i od velikog su nacionalnog značaja ali se, upravo zbog toga, kod njih kasnije i sporije razvija osjećaj za važnost saopćavanja svijetu svojih rezultata i djela. Za starije bar-dove naše kulture, kao što su to Profesori Ivo Babić i Joško Božanić od kojih sam mnogo naučio, bilo kakvo prebrojavanje bilo bi pot-

puno neprimjereno. Često uživam u listanju meni najdraže hrvatske knjige, „Libru viškiga jazika“ Androta Rokija, pred petnaest godina objavljenog u Kanadi. Ne znam koliko je puta citirana, a meni to nije ni važno, ali ona je primjer da se svi moramo predstaviti svijetu pa ne vidim razloga da, recimo, naši kroatisti poneki put svoj članak ne pošalju i u neki međunarodni slavistički časopis. (...)

Sveučilišne nastavnike treba vrednovati po kvaliteti i suvremenosti nastave, izradi nastavnih materijala i njihovom ukupnom djelovanju na sredinu, ali, kako je velik broj njih u nastavno-znanstvenim zvanjima, u obzir nekim dijelom treba uzeti i njihovo objavljivanje i citiranost u međunarodnim znanstvenim časopisima. Naravno, sve treba normirati prema području istraživanja, jer

je, npr., citiranost u matematici vrlo niska u usporedbi s područjima propulzivnim poput biotehnologije.

Stoga se na razini pojedinca nastavnike mora ocjenjivati od struke do struke s puno zrna soli, i nikako ne isključivo na temelju numeričkih podataka. To se posebno odnosi na mlade kojima treba dati dovoljno vremena da prve radove pošalju u tisak a onda još više vremena da vidi jesu li i koliko su puta u svijetu citirani.

No zimiramo li pogled na veće skupine, odjele, fakultete, sveučilišta i cijelu državu, numerički rezultati postaju sve pouzdaniji pokazatelji kvalitete nastavno-znanstvenog rada i, držali mi do njih ili ne, u EU i drugom financiranju će se od nas ove brojke obavezno tražiti.

(IZ 28. BROJA UNIVERSITASA)

sveučilišni život

Sudionici 10. međunarodne konferencije studija konzervacije-restauracije

Splitski studenti na konferenciji

Od studenata konzervacije-restauracije Umjetničke akademije u Splitu, na konferenciji su se predstavili Petar Gudelj, Vedran Kundić, Petra Perlain i Tina Tomšić.

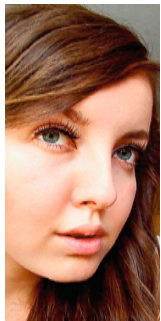
uspješnu suradnju s brojnim sponzorima i potrudili se da nitko od predavača i autora postera ne ode kući praznih ruku; svatko je dobio neku knjigu na poklon.

Potreba senzibiliziranja šire javnosti

U sklopu konferencije organiziran je posjet restauratorskim radionicama Odjela za umjetnost i restauraciju dubrovačkog sveučilišta. Jedan dan bio je rezerviran za izlet u Crnu Goru. Uz dobro društvo, odlične domaćine i izvrsne vremenske prilike sudionicima konferencije nije bilo lako odlučiti hoće li otići na izlet ili ostati u Gradu, gdje su im organizatori osigurali besplatan obilazak gradskih zidina i Kneževa dvora te posjet Lokrumu.

Ovogodišnja konferencija nastavila je tradiciju povezivanja studenata konzervacije-restauracije na njihovu putu da postanu kvalitetni stručnjaci. Studenti su uspješno razmijenili znanja i iskustva u struci, složivši se da veću važnost treba posvetiti senzibiliziranju šire javnosti za probleme očuvanja baštine, ali i prezentiranju rada konzervatora-restauratora.

Deseti susret studenata konzervacije-restauracije

Piše:
NIVES MUIĆ

Odjel za umjetnost i restauraciju Sveučilišta u Dubrovniku bio je domaćin desete po redu Međunarodne konferencije studija konzervacije-restauracije koja je trajala od 19. do 21. travnja, okupivši studente konzervacije-restauracije zagrebačkog, dubrovačkog, ljubljanskog i splitskog sveučilišta.

Na desetoj po redu Međunarodnoj konferenciji studija konzervacije-restauracije, koja je sredinom travnja održana u Dubrovniku, predavanjima i posterima predstavilo se dvadeset studenata iz Hrvatske i Slovenije. Splitski su studenti postigli zapažen uspjeh

skog i splitskog sveučilišta. Konferenciju je otvorio dr. sc. Krunoslav Pisk, pročelnik Odjela za umjetnost i restauraciju, poželjevši studentima, nastavnicima i ostalim gostima toplu dobrodošlicu i uspješan rad.

Bogat konferencijski program

Kroz četrnaest usmenih izlaganja i četiri poster-prezentacije studenti su obradili zanimljive i ak-

tualne teme poput ispitivanja pigmenata, izrade replika, inovativnih tehnika lijepljenja slika na novo platno i restauriranja djela suvremene umjetnosti. Predavanjima su obuhvaćena gotovo sva specijalistička područja konzervatorsko-restauratorske struke, od konzervacije-restauracije slika do zahvata na papirnoj građi.

Konferencija je zaključena dodjelom Nagrade "Zvonimir Wyrubal" za najbolje

predavanje i najbolji poster. Riječ je o nagradi koja je utemeljena prošle godine, a nosi ime jednog od prvih hrvatskih restauratora. Nagradu za najbolje predavanje dobio je Vedran Kundić s Odsjeka za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije u Splitu, koji je govorio o izradi replike kamenog pluteja iz crkve sv. Petra Velikog u Dubrovniku. Zapažen uspjeh postigla je i njegova kolegica Petra Perlain, čije se pre-

davanje bavilo primjenom enzima za uklanjanje preslika s drvenog oslikanog ukrasnog okvira. Nagrada za najbolji poster pripala je Moniki Lolić, studentici konzervacije-restauracije Sveučilišta u Dubrovniku. Tema pobjedničkog plakata bila su svojstva gradbenih materijala polimentne pozlate na drvu i tehnologija njezine izrade.

Dobitnicima Nagrade "Zvonimir Wyrubal" uručene su plakete koje su izradili studenti Dubrovačkog sveučilišta prema idejnom rješenju splitskog umjetnika Vedrana Perkova. Marljivi organizatori – Neven Peko, Maja Grgurević i Ivana Popović – ostvarili su

Nova monografija Filozofskog fakulteta

Knjiga prof. dr. Josipa Vrandečića, Borba za Jadran u ranom novom vijeku: Mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi Mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi obuhvaća 295 stranica teksta s bilješkama, literaturom te kazalima osobnih imena i zemljopisnih pojmova. Uz Uvod, knjiga je podijeljena na tri dijela s ukupno šest poglavlja: Osamljena uporišta, Kandijski rat 1645.-1669., Kratki predah, Morejski rat 1684.-1699., Drugi morejski rat 1714.-1718. i Izazovi modernosti. Autor je pripremio i odgovarajuće ilustracije, prikladno raspoređene u poglavljima knjige.

Sama tema i sadržaj daju naslutiti da je riječ o širem političko-diplomatskom okviru i novom historiografskom pogledu na prošlosti Dalmacije u višestoljetnom razdoblju mletačke vlasti. U hrvatskoj historiografiji rijetki su pokušaji sinteza i obuhvatnijih studija, pa i o tematski važnijim, političkim, upravnim i gospodarskim aspektima povijesti Dalmacije. Stoga je ovaj Vrandećev rad dobro došao i kao historiografski novum ali i kao poticajan primjer za rad na ranonovovjekovnoj povijesti našeg zavičaja, što bi trebala biti jedna od glavnih zadaća Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu.

Učinci «vojne revolucije»

Početnu inspiraciju za pisanje knjige autoru je pružilo gradivo papinskih nuncija o mletačko-turskim ratovima što ga je počet-

Josip Vrandečić, Borba za Jadran u ranom novom vijeku: Mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi

kom 20. st. u vatikanskim arhivima prikupio fra Daniel Zec. Pet kutija Zečevih odabranih ispisa čuva se danas među rukopisima u Državnom arhivu u Zadru. Upravo su ti naočigled šturi, „sirovi“ i relativno neuređeni ispisi Vrandečiću poslužili kao kronološka i tematska okosnica koju je on zalažki kontekstualizirao i dopunio spoznajama iz drugih (vatikanskih i zadarskih) arhivskih izvora i opsežne literature.

Iako je na više mjesta naglasio probleme koji proizlaze iz proučavanja „jednostranih“ skupina izvora, svojim pronicljivim analizama, kritičkim pristupom i dinamičnom strukturom teksta autor je prevladao ta ograničenja. Na tragu izvješća papinskih veleposlanika u Veneciji, pred nama se u Vrandećevom knjizi odvijaju dvjestogodišnja povijest mletačko-turskih sukoba na sve prostranijem kopnu Dalmacije, a čije su posljedice najviše podnosili i osjećali domaći stanovnici s obje strane te granice. Uz raščlambu donekle poznatih odnosa svojevrsne sinergije između domaćega stanovništva i mletačkog sustava te kriznih procesa koji su doveli do slabljenja osmanske vlasti u sedamnaestostoljetnoj Bosni i Hercegovini, u knjizi se, kao glav-

ni razlog postupne mletačke vojne prevlasti posebno tematiziraju učinci „vojne revolucije“ koja je kao dugoročni strateški koncept omogućila tu prevagu. Naime, nakon niza neuspjeha u 16. stoljeću, bastionsko graditeljstvo, veća upotreba vatrenog oružja, organizacija po rodovima vojske i sustavno financiranje domaćih snaga tj. promjena strateške paradigme: od oslonca u gradovima prema ruralnoj unutrašnjosti, doveli su do sve očitije mletačke prevage prvo u Kandijskom (1645-1669), potom u Morejskom (1684-1699) i naposljetku u Drugom morejskom ratu (1684-1699).

Golema uloga Vatikana

Uspješan svršetak venecijanske „teritorijalizacije“ i razgraničenja u dalmatinskom zaleđu, i potiskivanje Osmanlija iza dinarskog niza, ipak nije imao uspješan društveni i politički nastavak u smjeru integracije. Razloge autor vidi u biti samog predmodernog mletačkog poretka kojemu je svaki višak „teritorija“ u odnosu na trgovinu/novčarstvo/gospodarstvo uvijek bio u drugom planu.

Uz nepretenciozno upoznavanje s ranonovovjekovnom papinskom diplomacijom tek u

ovoj knjizi ogleda se golema uloga Vatikana, odnosno papinskih nuncija kao posrednika u suradnji Mletaka i Sv. Stolice na dalmatinskoj tj. istočnojadranskoj dvostoljetnoj bojišnici. Na temelju iznesenih podataka i analiza moglo bi se zaključiti da je upravo oslonac koji su Mleci u vojnom i financijskom smislu imali u Rimu bio ključ uspjeha njihove logistike i ukupne vojne politike na istočnoj obali Jadrana. Dakako, knjiga obiluje brojnim detaljima ratne i diplomatske povijesti koji su do sada bili malo poznati ili potpuno nepoznati.

Knjiga Josipa Vrandečića Borba za Jadran u ranom novom vijeku: Mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi novi je bitan, vrijedan i zanimljiv prinos našoj historiografiji kojim je on kao autor, ali i naš Filozofski fakultet kao izdavač obogatio našu znanstvenu i širu kulturnu javnost.

PROF. DR. SC. STJEPAN ĆOSIĆ

Stipan Janković: 'Uvijek pokušavam dati najviše što mogu'

RAZGOVARALA:
MAJA PEJKOVIĆ-KAČANSKI

Orden Reda bana Jelačića dodjeljuje se za iznimno uspješno zapovijedanje postrojbama OSRH, za osobite vojne zaslugе u njihovu ustroju i razvitku te postrojbama i drugim ustrojstvenim jedinicama OSRH. Iz Ureda Predsjednika i Ministarstva obrane u više je navrata isticano da je krajnje vrijeme da se izdvoji sve one koji su uistinu zaslužni za obranu Hrvatske, a jedan od načina jest i dodjela priznanja.

Pozivi sa svih pet kontinuiteta

Na koji način jedan liječnik može zaslužiti tako visoko vojno priznanje?

– Trebalo je s 44 godine dragovoljno otići u rat i u njemu aktivno sudjelovati od 1091. do 1996. Šezdeset tri mjeseca i jedan dan, da bude jasnije. Nakon dužnosti u Ministarstvu zdravstva i Kriznom stožeru za srednju i sjevernu Dalmaciju, bio sam prvi ratni načelnik zdravstvene struke HRM-a 1991. Godine 1992. uključio sam se u 6. domobransku pukovnicu Split danom njezina ustrojavanja i u njoj sam proveo sve preostale ratne godine, uključujući operacije Zima '94., Ljeto '95., Oluja, Maestral, Južni potez... Glavni posao liječnika u tim je okolnostima prvenstveno formiranje sanitetske ambulante, ustrojavanje medicinskih timova, opskrba sanitetskim materijalima i lijekovima, preventivne medicinske mjere radi zaštite bojovnika od zaraza, adekvatan smještaj, osiguravanje dovoljne količine tekuće vode, poljskih WC-a, stacionara, stomatološke zaštite, uzorkovanje hrane i vode na položajima, organizacija veterinarske službe... Naravno da sve to traži osobni obilazak prve crte bojišnice, bez čega nije moguće sagledati stanje i potrebe vojnika, a rezultat je mojeg rada i svodenje bolovanja od zatečenih 50 posto na 2,5 do 4,5 posto. Naravno, najvažnije je bilo zbrinjavanje ranjenika, u čemu smo postigli raritetan rezultat u cijelom našem Domovinskom ratu: naši su ranjenici s Dinare i Svilaje bili transportirani u KBC Split u roku od najdulje 45

Povod razgovoru s prof. dr. sc. Stipanom Jankovićem dodjela je ordena Reda bana Jelačića, no razgovor je obuhvatio sve bitne dimenzije Jankovićevih angažmana – znanstveni, klinički, rukovodni, publicistički...

minuta! Primirja smo koristili za dodatnu edukaciju medicinskog osoblja, organiziranje bolničarske mreže, vježbe transporta ranjenika itd., pa je naša pukovnija došla na glas da ima "NATO sanitet". Za te sam zaslugе odlikovan Spomenicom Domovinskog rata i Spomenicom domovinske zahvalnosti, medaljom Oluje, Zahvalnicom general pukovnika Ante Gotovine... Meni je sve te poslove možda bilo lakše obaviti zbog ugleda sveučilišnog profesora, ljudskih veza koje sam kao liječnik stekao, pa sam bio u prilici osigurati i niz donacija, ne samo vlastitoj postrojbici. Nakon završetka rata svoje sam iskustvo i rezultate u djelovanju saniteta u znanstvenim tekstovima i predavanjima pronio diljem svijeta, pridonoseći promidžbi hrvatskih interesa.

Koji je motiv vašeg sudjelovanja na proteklom izborima za Županijsku skupštinu?

– Cijeli sam život svoju energiju ulagao ne samo u svoju osobnu, stručnu i znanstvenu karijeru i u svoju obitelj, nego i u brijegu za širu zajednicu, na način da sam bio politički aktivan pokušavajući svoja znanja i energiju staviti u službu društva.

Sada, pri kraju svojeg radnog vijeka, iskustva imam najviše, snage imam više nego što je mogu upotrijebiti, a kriza nikad gora. Kad u toj situaciji ne bih zajednici ponudio svoj politički angažman, osjećao bih da izdajem vrijednosti kojih se držim čitav život. Dakle, ništa nisam tražio, nego sam nudio. A to što birači to nisu prepoznali, njihov je problem. Koliko mi je stalo do osobne promocije, vidi se iz toga što sam posljednji tjedan predizborne kampanje proveo na svjetskom kongresu o edukaciji u Kuala Lumpuru.

Knjige kao najtrajniji doprinos zajednici

Jesu li putovanja po svijetu vaš odgovor na višak snage?

– Nisu to turistička putovanja, nego promocija hrvatskog modela sveučilišnog obrazovanja zdravstvenih radnika. Autor sam tog modela koji je 2010. usvojen na Nacionalnom vijeću za znanost, a koji sadrži čak 11 zanimanja, tj. sva zdravstvena zanimanja osim liječnika, stomatologa i veterinaru. O toj temi izlagao sam, dakle, prije nekoliko dana u Maleziji, a ove me godine čekaju još Istanbul i Las Vegas. Sljedećih ću godi-

na morati dobro promisliti na koji se poziv, od njih 50-ak sa svih pet kontinenta, mogu odazvati.

Udaljava li vas taj angažman od neuroradiološke karijere?

– Pitanje obrazovnog modela nije ni činovničko-administrativno ni uže znanstveno pitanje, nego rezultat ukupnog znanstvenog, kliničkog i rukovodnog iskustva, i logično je da sam tome posvetio toliko energije. Istodobno, nije mi ni na kraj pameti bilo udaljiti se od struke. Lani sam dobio europski certifikat specijalista neuroradiologije, bez ikakvog polaganja posebnog ispita, a na temelju edukacija koje sam prošao u SAD-u, Švedskoj, Italiji i Njemačkoj te, naravno, radova koje sam objavio i mojeg kliničkog iskustva. Nije slučajno da sam izabran za člana Znanstvenog odbora 20. jubilarnog simpozija svjetskih neuroradiologa koji će se održati 2014. u Istanbulu, na kojem ću i kao predavač govoriti o ranoj dijagnostici moždanih udara.

Osnivač ste Zdravstvenih studija na Splitskom sveučilištu...

Nakon četverogodišnjeg vođenja Medicinskog fakulteta, shvatio da je sve vrste zdravstvenih studija

potrebno podići na visokoškolsku razinu jer svi znamo da kvaliteta medicinske usluge ne ovisi samo o liječnicima. Radi toga je trebalo napraviti specifičan hrvatski model, toga sam se ozbiljno poduhvatio. Nakon što je Nacionalno vijeće "ozakonilo" taj model 2010., po njemu sam organizirao i studij koji vodim već u drugome mandatu. Ne mogu prešutjeti da sam na drugi mandat ovoga proljeća izabran jednoglasno – na tajnom glasanju! Pritom je vjerojatno najvažnija sjajna perspektiva naših zdravstvenih studija. Gotovo svi naši smjerovi deficitarni su i u nas i u Europi. Samo kao primjer: po vrlo egzaktnim pokazateljima, u Hrvatskoj nam nedostaje od 9000 do 12.000 medicinskih sestara, a samo u našoj županiji nedostaje nam 900 visoko obrazovanih sestara, 40 magistara sestrinstva i osam doktora znanosti iz te struke.

Na nedavnom danu Medicinskog fakulteta promovirali ste udžbenik "Klinička neuroradiologija mozga", koji ste napisali zajedno s Nadom Bešenski i Antom Bučom, a kao autor, urednik ili suradnik sudjelovali ste u čak 24 znanstveno relevantne knjige...

iz biografije

Predlažem da vlastiti profesionalni put u glavnim potezima opišete sami...

– Liječnik sam postao iz dišpeta profesorici biologije, koja mi je u prvom razredu sinjske Gimnazije dala jedinicu iz biologije. Naljutio sam se pa sam nakon toga iz biologije imao samo petice. Potom je sve išlo brzo. Odavde gledano, prebrzo. Godine 1972. diplomiram medicinu u Zagrebu, radim u Sinju, Trilju, a 1977. već sam najmlađi specijalist radiologije u Jugoslaviji. Magisterij 1979., doktorat 1982., primarijat i docentura 1985... U KBC-u osnivam Odsjek neuroradiološke dijagnostike, još od 1995. predstojnik sam Zavoda za radiologiju KBC-a. Domovinski rat, edukacija po Europi i Americi... Od 2005. do 2009. dekan sam Medicinskog fakulteta. Zaposlio sam 148 novih ljudi, završio zgradu A, osigurao novac za zgrade B i C, u javno-privatnom partnerstvu s Uni-klinikom iz Graza stvorio osnove za novu sveučilišnu polikliniku radiologije, neurologije, interne i sportske medicine. Kao dekan Medicine, pokrenuo sam studij Dentalne medicine, prva je generacija već diplomirala...

– Da, na to sam osobito ponosan, ne samo zato što su knjige i radovi najtrajniji doprinosi zajednici, nego i zato što za moj ukupan publicistički trud nisam uzео ni kune honorara kako bi studentima knjige bile jeftinije. Osim toga, rad na udžbenicima i na drugim tekstovima nije sam rezultat mojeg ukupnog stručnog i znanstvenog iskustva, taj posao, možda više od ijednog drugog, donosi novo iskustvo, kroz njega stječemo svijest o važnosti vlastitog rada, pa zbog toga donosi i najveće i najtrajnije zadovoljstvo. A da bi se priredila jedna kvalitetna knjiga u suvremenoj znanosti, treba mnogo strpljenja u radu sa suradnicima, što je možda najteže, ali i ljudski najplodniji dio posla, i za mene i za njih, osobito za moje nekadašnje studente.

Imate brojnu obitelj i cijelo je dio najbolje energije trebalo uložiti i u njih...?

Ja sam probao svuda, pa i u obitelji, dati najviše što mogu. Tajna je mojeg uspjeha u snažnoj motivaciji, dobroj organizaciji, povjerenju u suradnike, izvrsnom radnom okruženju i, naravno, vjerojatno najviše od svega, u velikoj podršci koju mi je davala upravo obitelj.

intervju

Život na KTF-u i za KTF

Želim da ideje naših kreativnih mladih ljudi postanu smjernice razvoja našeg fakulteta

RAZGOVARAO:
NENAD KUZMANIĆ

Kemijsko-tehnološki fakultet u Splitu, na svojoj svečanoj sjednici povodom obilježavanja 52. godišnjice osnutka i rada, dodijelio je dr. sc. Jeleni Perić, redovitoj profesorici u trajnom zvanju priznanje - Nagradu za životno djelo. Priznanje je to za njeu sveukupnu aktivnost, kako nastavnu tako i onu znanstvenu, koja je ostavila značajan trag u djelovanju ove visokoškolske institucije. Razgovor smo vodili u ambijentu Zavoda za inženjerstvo okoliša u kojem je profesorica Perić dugogodišnja nastavnica i predstojnica.

Predavali ste na svim studijskim razinama, uključujući i posljediplomske studije našeg Fakulteta. Studenti izuzetno pozitivno ocjenjuju Vašu pedagošku sposobnost. Kako Vi njih "ocjenjujete"?

Uz znanstveni rad, uvijek me ispunjava i rad u nastavi. Rad s mladim ljudima je poticajan, zahtijeva kreativnost i veliku odgovornost. Trudim se predavanja učiniti zanimljivim, ali naravno, tu je važno uspostaviti dijalog, ili barem osjetiti da vas studenti sa zanimanjem slušaju i prate. Ponekad to uspijevam više, ponekad manje. Stara kineska poslovice kaže: "Učitelj otvori vrata, a ući morate sami". Veseli me kad ponekad osjetim da sam sa studentima na predavanju na istoj strani vrata koja se otvaraju. Uvijek se rado sjetim situacije na jednom predavanju, kolega student mi je postavio pitanje, na koje u tom trenutku nisam znala odgovor. Rekla sam da ne znam, ali da ću do sljedećeg predavanja pokušati naći odgovor. Tako je i bilo.

S obzirom na dugogodišnje nastavno iskustvo, kako ste doživjeli promjene visokoškolskog sustava vezane uz Bolonjski proces?

Mislim da je koncept studiranja po Bolonjskom procesu u biti dobro zamišljen. Prepoznala sam njegov osnovni cilj, da se uz učinkovito usvajanje znanja i optimalno vrijeme studiranja ostvari kompatibilnost s programima visokog obrazovanja unutar europskog prostora i na taj način omogućiti mobilnost studenata i mladih znanstvenika. On je u mnogim aspektima bio revolucionaran, a problem je, po mom mišljenju, da smo

ga mi primijenili u kratkom vremenu i bez dovoljne pripremljenosti. Ovaj model studiranja podrazumijeva i veću izravnu komunikaciju i druženje nastavnika-student. Nažalost, danas primjećujem da je to sve manje prisutno. Ispiti se polažu uglavnom putem pismenih kolokvija, a sve se više napušta praksa usmene provjere znanja. Istina, ovakvim načinom polaganja ispita povećana je uspješnost i prolaznost na ispitima, ali manje je usvojenog znanja. Mislim da bi se trebao promijeniti i način ocjenjivanja kvalitete nastavnika. No, kako je "koncept Bolonje" zamišljen kao proces, dakle kao nešto što neprekidno treba usavršavati, poboljšavati i mi-

kao što su izrade elaborata i studija, uspostavlja se i razvija suradnja, doduše ranijih godina mnogo više, s lokalnim vlastima i inspekcijskim službama.

U obrazloženju nagrade za životno djelo koje Vam je dodijelio KTF istaknuto je da ste osoba koja potiče svoje suradnike na etičnost u radu, međusobno povjerenje i uvažavanje, te razvoj osobnog integriteta svakog pojedinca.

Broj Current Contents radova i njihova citiranost, impact factor, h-index rezultat su zajedničkog timskog rada s mojim suradnicima. Zato, ono što me osobno veseli upravo je ovo obrazloženje u prijedlogu nagrade. Timski rad je izuzetno vrijedan. Međusobnim bodrenjem i zajedničkim savladavanjem prepreka lakše se može ostvariti

Predmet znanstvenog interesa mog tima u posljednjih dvadesetak godina su prirodni materijali, kako ih posuditi od prirode, korisno uporabiti i vratiti da s prirodom opet ostvare prijateljski odnos

jenjati ono što se pokazalo nedovoljno dobro, želim vjerovati da će dosadašnja iskustva dati smjernice za nužne promjene i usavršavanje.

Utemeljiteljica ste Zavoda za industrijsku ekologiju na KTF-u. Koji su bili osnovni motivi formiranja tog Zavoda?

Već sam spomenula da je Fakultet još 70-ih godina počeo osuvremenjivati studijske programe vezano za održivi razvoj i zaštitu okoliša. Sve više rasla je potreba za uključivanjem kemijsko-inženjerske struke za rješavanje mnogih problema u međudonosu tehnološki razvoj – okoliš, a posebice onih koji se odnose na vodne resurse i priobalno more, marikulture, te zaštite tla i atmosfere. Takve potrebe su zahtijevale organizirani pristup, što se moglo ostvariti posebnom organizacijskom jedinicom. Sluha za to imao je tadašnji dekan, profesor Ratimir Žanetić, koji je tu ideju podržao, a Fakultet-sko vijeće ju je prihvatilo. Zavod za industrijsku ekologiju kao znanstveno-nastavna jedinica djeluje od akademske godine 1999./2000., a 2006. godine preimenovan je u Zavod za inženjerstvo okoliša. U okviru Zavoda se, uz znanstveni i nastavni rad, obavljaju stručni poslovi,

ono što želimo. Ovom prilikom svojim suradnicima zahvaljujem i želim ih poimenično navesti: izvanredne profesorice Marina Trgo i Neda Vukojević Medvidović, znanstveni novaci Ivona Nučić i Marin Ugrina, te viša laborantica Renata Dumanić.

Vaši suradnici u Zavodu poprilično su aktivni kada je u pitanju međunarodna suradnja.

Za stjecanje znanja i proširenje spoznaja u nekom znanstvenom području vrijedno je upoznati se s različitim metodama znanstvenog istraživanja, sofisticiranim tehnikama koje se primjenjuju u eksperimentalnim određivanjima, obradom i interpretacijom rezultata i razmijeniti druga iskustva. Svjesna toga, uvijek sam mlade suradnike poticala na odlazak u istraživačke centre ili sveučilišta u inozemstvu. Tako je realiziran studijski boravak u "Laboratoire des Sciences du Genie Chimique – Nancy" u Francuskoj, u istraživačkom laboratoriju kompanije Schaefer Kalk GmbH & Co KG, Diez u Njemačkoj, te razmjene u okviru programa Erasmus na "AGH University of Science and Technology in Krakow" u Poljskoj. Svi suradnici su još kao znanstveni novaci izlagali svoje radove na međunarodnim znanstvenim kon-

gresima u Europi, SAD-u i Kini. Sudjelovanje na takvim skupovima izuzetno je vrijedno iskustvo. Osim što se uspostavljaju izravni kontakti sa znanstvenicima koji se bave sličnom problematikom, pa čak i dogovore suradnje, usavršava se jezik, stječe samopouzdanje, upoznaje kultura drugih naroda. Mislim da su to bitne komponente u formiranju sveučilišnog nastavnika i stoga se uvijek zdušno zalažem da se iznadu mogućnosti za takva putovanja.

Najcitiranija ste znanstvenica našeg fakulteta na polju kemijskog inženjerstva čime ste zasigurno pridonijeli visokoj znanstvenoj rangiranosti našeg Sveučilišta. Što je predmet Vašeg znanstvenog interesa?

Predmet znanstvenog interesa mog tima u posljednjih dvadesetak godina su prirodni materijali, kako ih posuditi od prirode, korisno uporabiti i vratiti da s prirodom opet ostvare prijateljski odnos. Jedno od prvih takvih istraživanja odnosilo se na dobivanje taložnog kalcijeva karbonata iz prirodnog kalcijeva karbonata, vapnenca. To je materijal koji je u našoj regiji vrlo rasprostranjen, ali ima ograničenu uporabu zbog sadržaja onečišćenja i niskog stupnja bjeline, neodgovarajuće morfologije čestica, tehničkih ograničenja za njegovo usitnjavanje i drugo. Uz različite procesne uvjete može se dobiti taložni kalcijev karbonat različitih kristalnih struktura, oblika i veličine čestica, te izuzetne kemijske čistoće što mu omogućuje vrlo široku primjenu od industrije premaza, gume, plastike, papira, keramike, abraziva, do farmaceutske, kozmetičke, prehrambene i drugih industrija. Upravo je iz ove problematike moj prvi znanstveni novak Marijan Vučak magistrirao i doktorirao, te je uspješnu karijeru nastavio u inozemstvu.

A voda? Znam da je ona zastupljena u Vašim nastavnim programima kroz više kolegija i da je bitan segment Vaših znanstvenih istraživanja.

O, da, voda! Voda je moje posebno nadahnuće. Kao ljudsko biće prema njoj osjećam divljenje, zahvalnost i ljubav. Kao znanstvenici mi je izazov upoznavanje "tajnih veza" u njezinoj molekuli, koje joj daju izuzetna svojstva bez kojih ne bi bilo života na Zemlji, njezine sposobnosti obnovljivosti kakvoće, količine i energije kroz kružni ciklus. Njezino neprekidno gibanje i promje-

ne zapravo odražavaju sustinu života. U industriji i domaćinstvima sve se više pažnja usmjerava na racionalnu uporabu vode, recikliranje, smanjenje njezinog onečišćenja i zaštitu prirodnih voda, i mi naše studente o tome poučavamo kroz različite kolegije. Ono što je naš znanstveni interes jest usavršavanje metoda i postupaka za uklanjanje štetnih i vrlo toksičnih tvari iz otpadnih voda prije njihova ispusta u prirodne vodotoke. Tako nas je voda povezala s trećim prirodnim materijalom - zeolitima. Zeoliti su, najjednostavnije rečeno, hidratizirani alumosilikatni minerali jedinstvene prostorno-mrežne strukture, koji imaju sposobnost da svoje ione, koji nisu štetni za okoliš, zamjene s ionima teških metala. Tako se vrlo toksični teški metali mogu ukloniti do iznimno niskih koncentracija. Upravo je posljednjih petnaestak godina naš znanstveni interes usredotočen na istraživanje uklanjanja cinka, olova, kadmija i žive iz vode na zeolitu, a započeli smo i s ispitivanjima mogućnosti primjene zeolita kao permeabilne reaktivne barijere za pročišćavanje procjednih voda. Poseban izazov ovim istraživanjima su očekivanja da će stečena znanja naći praktičnu upotrebljivost.

Vašu sveukupnu nastavu i znanstvenu aktivnost prepoznalo je i Splitsko sveučilište koje Vam je 2011. godine dodijelilo Plaketu za razvoj Sveučilišta u Splitu. Kako ste doživjeli to priznanje?

Nikad mi poticaj u radu nije bilo dobivanje nagrade. A kad se to već dogodilo, naravno da me to priznanje veseli. Ovom prigodom zahvaljujem Sveučilištu u Splitu, koje mi je dodijelilo Plaketu, kao i mom Fakultetu, koji me je za takvo priznanje predložio.

Znam da je nezahvalno, ali ipak ću Vas upitati – nakon više od 40 godina radnog djelovanja možete li izdvojiti neki svoj nastavni ili znanstveni uspjeh na koji ste posebno ponosni.

Teško je izdvojiti. Ipak, ono što sam uvijek osjećala svojim uspjehom i što me radovalo jest završetak i obrana diplomskih radova studenata kojima sam bila mentorica. Završetak studija je uistinu veliki uspjeh, to je priznanje za znanje koje smo stekli i, trebao bi biti, početak primjene tog znanja i stjecanja iskustva u radu. Moram reći da me danas obuzima i tuga zbog problema zapošljavanja i nemogućnosti da se steče-

na znanja u praksi primijene.

Aktivna ste članica Alumni-ja KTF-a, kao i ostalih strukovnih udruga koje djeluju u području kemije i kemijskog inženjerstva. Što Vas motivira da tako aktivno sudjelujete u njihovu radu?

Na Fakultetu se već tradicionalno održavaju stručna i znanstvena predavanja u organizaciji Udruge kemijskih inženjera i tehnologa i Hrvatskog kemijskog društva. Od 2009. godine djeluje i Udruga bivših studenata i prijatelja Kemijsko-tehnološkog fakulteta i u ove četiri godine postala je jedna od najaktivnijih Alumni udruga na našem Sveučilištu. Zanimljiva predavanja, razmjena znanja i iskustava, susreti i druženja bivših studenata različitih generacija i sve više prijatelja našeg Fakul-

Studenti zdravstvenih studija za djecu Afrike

Ono što sam uvijek osjećala svojim uspjehom i što me radovalo jest završetak i obrana diplomskih radova studenata kojima sam bila mentorica

Prof. dr. sc.
Jelena Perić

PRIREDAJLA:
MARIJA PLAZONIĆ

Humanitarnom akcijom studenti Odjela zdravstvenih studija postali su kumovi petero djece u Nigeriji, omogućivši im obrazovanje i topli obrok dnevno.

Na Odjelu za zdravstvene studije najmlađa je podružnica Studentskog zbora na splitskom sveučilištu. Prva zajednička akcija koju su organizirali u studenom protekle godine bila je prikupljanje sredstava za pomoć djeci u Africi. Časne sestre misionarke koje vode samostan u Nigeriji rado su prihvatile nji-

hovu inicijativu, čime su studenti Odjela za zdravstvene studije postali ponosni kumovi petero djece. Svojom donacijom osigurali su im obrazovanje i topli obrok za razdoblje od godine dana.

Predsjednik Studentskog zbora Odjela za zdravstvene studije, Mario Podrug, ispričao nam je da su na ideju za

ovu velikodušnu gestu došli zajednički, na jednoj od sjednica: „Listopad je mjesec misijonarstva, i željeli smo ga prigodno obilježiti. Ideja se svidjela svima, isti dan smo sve dogovorili i podijelili zadatke.

Predstavnici godina skupljali su donacije među svojim kolegama. Sudjelovali su gotovo svi studenti, svat-

ko prema svojim mogućnostima. Sakupili smo nešto više od 2700 kuna, što je bilo dovoljno za godišnju pomoć petero djece. Veliku potporu dobili smo i od našeg pročelnika, prof. dr. sc. Stipana Jankovića, njegovog pomoćnika Frane Mihanovića i pomoćnice Ljubice Žunić, kojima se ovim putem zahvaljujem. Reakcije su bile vrlo pozitivne, kako na našoj instituciji tako i šire. Zato u sljedećoj akademskoj godini planiramo ovu akciju proširiti na čitavo splitsko sveučilište. Ne možemo svi činiti velika djela, ali možemo činiti mala s velikom ljubavi“ – zaključio je.

Od časnih sestara misionarki za svoje kumstvo studenti su dobili fotografije i podatke o djeci kojoj su pomogli. Kao znak zahvalnosti za njihovu donaciju predstavnik studenata od časne sestre Marije Lucije Vinček primio je i originalni afrički bubanj.

Časna sestra Marija Lucija Vinček, iz Družbe Karmelićanki Božanskog Srca Isusova, već je jedanaest godina u misiji na jugu Nigerije. Ispričala nam je poneke detalje iz njihovog svakodnevnog života:

„U samostanu nas je trenutno četrnaest: po dvije časne sestre iz Hrvatske i Nigerije, te deset mladih pripravica. Lokalno stanovništvo nas je jako dobro prihvatilo. U sklopu samostana imamo vrtić u kojem u jutarnjim satima primamo oko 30 djece. Vrtić smo otvorili prvenstveno s namjerom da djeci tako male dobi omogućimo kvalitetniju prehranu i integralni (cjeloviti) odgoj. Pošto su djeca mala i „ne rade“, oni nisu važni, te se o njihovoj prehrani i odgoju općenito ne vodi dovoljno računa. Zato mi u

samostanu imamo koze i kokoši, vrt i različito voće kako bi im pružili meso, jaja, mlijeko, voće i povrće koje u svojim domovima vrlo rijetko i nedovoljno dobiju. Posebno im je drag jogurt kojeg pravimo - kao nama sladoled.

Slobodno vrijeme najljepše

U popodnevним satima nakon nastave u samostan nam dođe 30 do 60 učenika osnovne i srednje škole. Tu ih dodatno učimo čitati i pisati, kako engleski tako i igbo; pomažemo im s matematikom i drugim zadacima. Ima tu i pjesme, plesa, igrokaza... Tako im popodnevno pomažemo u slobodno vrijeme i spašavamo od ulice. Zasadili smo mnogo voćki kako bi uvijek imali voća, a također ih učimo kako se brinu

ti za vrt. Učimo ih i praktičnim stvarima, poput pekarških umijeća (kruh, kolači, keksi); manjih tesarških zahvata (npr. izmjena kvaka, izrada stalaka...); popravka vodovodnih i električnih instalacija (cijevi i slavina, utičnica...), agregata za proizvodnju električne energije, auta... Za veće poslove pozovemo pomoć, ali dosta toga napravimo sami. Zajedno sa starijim dečkima iz grupe zabetonirali smo stupiće i postavili žičanu ogradu za naše „životinjsko carstvo“, a oni su jako sretni kad vide da su nam pomogli. Kod njih vlada mišljenje da onaj koji radi na zemlji ili sa životinjama nije uspio u životu, pa su i nas čudno gledali kad smo krenuli sa svim tim poslovima. Tijekom proteklih

Nigerija je po broju stanovnika jedna od najvećih afričkih država. Iako je u zemlji priznato preko 500 individualnih (plemenskih) jezika, službeni jezik je engleski. Umuozu je selo na jugu Nigerije, u federacijskoj državi Imo. Broji oko 3000 stanovnika pretežno katoličke i anglikanske vjeroispovijesti. U svakodnevnoj komunikaciji, osim engleskog, koristi se plemenski jezik Igbo kojeg svi ga znaju pričati, ali malo njih ga zna čitati i pisati. Vode u selu nema, struje ima povremeno, a tek nekoliko obitelji ima televizor. Većina stanovnika je emigriralo, najčešće u Ameriku.

godina, djeca su uz nas naučila da nijedan posao nije sramota i da se trud isplati, te se taj vid mentaliteta uvelike promijenio.

Najvažnije nam je da sva djeca ostanu unutar svojih obitelji, a mi im kroz vrtić za mladu i popodnevni boravak za stariju djecu omogućavamo mnogo toga što kod kuće i u školi nebi imali. U samostanu im kuhamo njihova, ali i neka naša jela. Oni imaju specifičnu kuhinju, a od naših specijaliteta najbolje prolazi sarma. Nju svi vole. Imamo i lopte, pokušavamo igrati i badminton... iako je njima jako teško shvatiti svrhu igre. Osim djece, brinemo se i za mnoge obitelji u zajednici. Pomažemo im u hrani, zdravstvenom i moralnom stanju.“

teta pridonose velikoj posvećenosti i izvrsnom raspoloženju okupljenih članova na sastancima. Sve me to motivira da s radošću sudjelujem u radu Udruga.

Ove godine KTF je obilježio 53. godišnjicu svog djelovanja. Kako bi glasila Vaša rođendanska čestitka?

Pedeset i tri godine u ljudskom životu su godine zrelosti. Te godine su i za jednu instituciju godine zrelosti, ali, u radu sa studentima, i još uvijek mladalačkog poleta. Spoj zrelosti i mladalačkog poleta pomaže stvaranju tradicije bez krutih okvira, koja se ne opire promjenama i prilagodbama novim potrebama. Fakultet ima sjajnih, kreativnih mladih ljudi, koji mogu ponuditi dobre ideje, a dobra ideja je početak svakog raz-

voja. Želim da takve ideje budu smjernice za daljnji razvoj Fakulteta i njegovo uključivanje u gospodarski razvoj, a u razradi tih ideja svaki pojedinac treba naći svoje mjesto. Mislim da je takav put razvoja za Fakultet bolji nego da se polazi od interesa pojedinaca. Kratkoročno, Fakultetu želim da svoju 53. godišnjicu obilježi i proslavi u novoj zgradi Sveučilišnog kampusa.

I za kraj - dvije, tri riječi o Jeleni Perić privatno...

Kad sam 2011. godine dobila nagradu Sveučilišta u Splitu, zaradila sam mjesto u, kako ga je on nazvao, „Albumu najdražih stvari“ mog, tada osmogodišnjeg unuka, Vasca. I obitelj je kao voda, pa je tako unuk u bakinom albumu, a baka je dio albuma svog unuka. Zahvaljujući kružnom ciklusu, valjda (smijeh).

splitske gimnazije

Po znanje i mudrost u Treću

Svako predstavljanje škole u javnom mediju dobra je prilika, ali i zahtjevan zadatak, pogotovu u vrijeme kad se tisuće osnovaca i njihovih roditelja nalaze pred velikom životnom odlukom: Kako odabrati srednju školu?

III. gimnazija (bivši MI-OC) drukčija je od ostalih gimnazija u Splitu jer je jedina prirodoslovno – matematička. To znači: jači program matematike, informatike, fizike, kemije, općenito prirodoslovlja. Naši učenici dobivaju izvrsnu bazu za nastavak školovanja na svim “zahtjevnijim” fakultetima. Najčešće su to FER, FE-SB, medicina, farmacija, arhitektura, građevina, PMF. Svi naši maturanti su do sada položili maturu u prvom roku i to, u pravilu, na višoj razini. Osamdeset pet posto učenika upiše fakultet svog prvog izbora. Od 2009. godine kad smo bili najuspješniji na probnoj državnoj maturi, 2010. najbolji u Hrvatskoj na 1. državnoj maturi, standardno smo u vrhu po rezultatima mature, samo što službena rang-lista nije objavljena posljednje dvije godine.

Naša škola je prepoznatljiva kao dobro uređena i organizirana. Imamo izvrsnu strukturu nastavnog kadra, vrlo pozitivno i poticajno školsko ozračje, odličnu komunikaciju unutar škole na svim razinama i izraženu brigu za svakog učenika. Školu poha-

đa 710 učenika u 24 razredna odjeljenja o kojima s puno mara brine 52 profesora. Ove godine upisujemo 168 učenika u 6 odjeljenja 1. razreda. Predmeti značajni za upis u III. gimnaziju su: hrvatski jezik, engleski jezik, matematika, fizika, kemija i biologija. Svi oni koji u tim predmetima prepoznaju vlastite sklonosti i interese, a zadovoljavaju i formalne uvjete da bi se dobro pozicionirali na rang-listi za našu školu, odabirom III. gimnazije napraviti će vrijedan korak za svoju budućnost, ne samo profesionalnu.

Jer, srednja škola je pravo mjesto i za stvaranje novih prijateljstava, druženje, zajedničko učenje. Dobro školsko ozračje je motivirajuće za uspješnost u učenju. Učenici uče od svojih nastavnika, ali uče i međusobno. To svakako treba imati na umu pri odabiru škole, jer dobro je biti u dobrom društvu i poticajnoj sredini.

Zato, svim osnovcima koji žele znanjem i mudrošću osvajati svijet, a uz to provesti četiri nezaboravne godine u zdravom i prijateljskom okruženju, želimo srdačnu dobrodošlicu!

Ravnateljica Mirjana Matijević, prof. matematike

Nastavno i izvannastavno

- Uz pomoć svoje profesorice matematike učenici su proučavali nastanak i izgled fraktala nastalih matematičkim postupcima (Mandelbrotov skup, Kochova pahuljica) te ih uspoređivali s onim fraktalima iz prirode, a organizirana je školska izložba koja je privukla pažnju.
- Dijelom projekta koji se istodobno održavao tijekom ožujka ove godine na fakultetima u Beču, Ateni, Debrecenu, Cincinnatiju i splitskom FESBU bili su i učenici III. gimnazije. Proveli su dan radeći poput znanstvenika i analizirajući stvarne podatke prikupljene na CERN-u. U autentičnoj atmosferi daci su stekli uvid u međunarodnu organizaciju modernih istraživanja. Učili su o subatomskim česticama kroz njima približene prezentacije fizičara direktno uključenih u istraživanje. Događaj su organizirali znanstvenici s FESBA koji rade na CERN-u u uskoj suradnji s našim profesorima fizike.
- Naši informatičari sudjeluju u Programerskoj ligi koja osim priprema informatičara za informatička natjecanja podiže kvalitetu znanja mladih programera. Informatičari su također i članovi udruge DUMP gdje dijele svoja iskustva s informatičkih natjecanja, stječu nove tehnike i vještine od iskusnijih članova. Članovi informatičke grupe održavaju i školsku internetsku stranicu.

Nastavnici Treće gimnazije

Učiti od nastavnika i jedni od

MIOC OPEN/CLOSED najgledaniji je amaterski malonogometni turnir naše škole koji se održava svake školske godine na terenu „iza Perine kuće“. Ždrijeb određuje malonogometne ekipe, predstavnike razreda. Razredi se bore za čast i bogati nagradni fond.

Volimo matematiku, ali ne samo matematiku

- U školi djeluju astronomska i biološka grupa, a sastavni dio plana i programa su vježbe iz kemije i mikroskopiranje iz biologije koje omogućuje činjenica da je nastava organizirana u dobro opremljenim kabinetima.
- Dan škole obilježavamo izvannastavnim aktivnostima poput odlaska u kino, obilaska Sveučilišne knjižnice u Splitu, izleta u Salonu...
- Sudjelujemo na natjecanju Crvenog križa na kojem se provjerava znanje o Međunarodnom pokretu Crvenog križa i o pružanju prve pomoći, a i dobrovoljni smo darovatelji krvi.
- U školi se organiziraju humanitarne akcije za beskućnike i siromašne tijekom kojih prikupljamo hranu i odjeću.
- Sudjelovali smo u projektu međugeneracijske solidarnosti udruge Most Fotoakademije Split koja promovira i potiče volonterski rad mladih. Tijekom trajanja projekta naši učenici, koji se bave fotografijom i članovi su Fotoakademije Split, posjetili su domove za starije osobe. Izradili su kolaž plakate starijih osoba te organizirali zapaženu izložbu najprije u školi, a zatim i u Muzeju grada Splita.
- Tijekom školske godine, a poslije popodnevne smjene, školska čitavnica pretvara se u kinodvoranu. Prikazuju se projekcije niskobudžetnih filmova različitog žanra tematikom prilagođeni mladima.
- Obilježavamo Noć knjige prigodnim programom u školskoj knjižnici. U domaćoj atmosferi učenici s profesorima čitaju ulomke iz njima dragih knjiga te o njima razgovaraju.
- Naši učenici redoviti su pretplatnici Hrvatskog narodnog kazališta u Splitu.
- Okoliš škole održavamo zajedničkim snagama profesora biologije, osoblja škole i učenika.
- Činjenica da brojimo bivše učenike u redovima glumaca, profesionalnih akrobata, umjetnika potvrđuje svestranost naših učenika, iako je škola orijentirana prirodnim predmetima.

Duži niz godina organiziramo rock-koncerte školskih i neafirmiranih gradskih bendova. Ove je godine sedmi po redu koncert održan na tvrđavi Gripe 4. svibnja 2013.

MIOC poslije MIOCA

U Zagrebu i Splitu djeluje Udruga bivših Miočana koja okuplja generacije naših učenika i tijekom studija. Udruga je izrazito aktivna, a njezine aktivnosti možete pratiti i na Facebooku preko kojeg redovito obavještavaju svoje članove o zanimljivim događanjima u Zagrebu, organiziraju druženja, informiraju o temama važnima za studente, organiziraju izložbe, a planiraju i puno više.

Tradicija naše škole je obilježavanje pokladnog utorka kada se učenici i profesori maskiraju. Profesori nose zajedničku tematsku masku koja dvije godine zaredom osvaja nagradu grada, a učenici pred profesorima predstavljaju svoje razredne maske. Najmaštovitije maske bivaju nagrađene.

drugih

Natjecanja na koja smo ponosni

Veliki broj učenika sudjeluj na svim razinama natjecanja: županijskoj, međužupanijskoj i državnoj razini iz različitih područja: matematike, fizike, kemije, biologije (istraživački rad), geografije, povijesti, hrvatskog, engleskog, latinskog, logike, filozofije, informatike, vjeronauka. Volimo debatirati, pa smo rado viđen gost na tom tipu natjecanja. Česti smo sudionici državne smotre LiDraNo sa školskim listom "Trema" koji izlazi više od deset godina. English in action je multidisciplinarno natjecanje iz engleskoga jezika Udruge za promicanje multimedijske nastave (UMNA) na kojem smo sudjelovali i ostvarili u dvjema kategorijama prvo i drugo mjesto. Sudionici smo i raznih sportskih natjecanja s kojih donosimo pokale pojedinačno i ekipno. Jedan od većih uspjeha je prošlogodišnje osvajanje srebrne medalje na Olimpijadi iz kemije Tomislava Begušića.

‘EVO ME MOJ SVIJETE NA RASKRŠĆU TVOM I MOM’

Prošle godine započela je suradnja Sveučilišta, Universitas i Društva profesora hrvatskoga jezika putem nagradnog literarnog natječaja koji je omogućio da talentirani maturanti snagom svog pera u stihove ili rečenice pretoče misli i otvore vrata svojih emotivnih svjetova u trenucima odabira svoje budućnosti. Tada nismo ni slutili da će natječaj u samo godinu dana prerasti regionalne okvire i dobiti nacionalni značaj, stoga nas je ugodno iznenadilo pristizanje učeničkih radova iz svih dijelova Hrvatske a među najbolje ušli su tekstovi maturanata iz Daruvara, Koprivnice, Virovitice, Splita i Zagreba. Objavljujemo radove koji su osvojili prvo, drugo i treće mjesto.

1. IVA KOLAR, 4.E,
Gimnazija „Fran Galović“ Koprivnica,
mentorica prof. Sonja Delimar

Vrijeme

Vremenu se nisam mogla oduprijeti. Brzo je došlo samo okrznuvši me. Nije me htjelo sačekati, samo je i dalje jurilo kao ludo. Prvo sam ga odlučila ignorirati jer mi je nepristojno upalo u život, ne potrudivši se najaviti. Zatim me uhvatila panika jer sam pogledala naprijed i nisam ga vidjela pred sobom. Uzela sam sve što sam mogla ponijeti sa sobom i počela trčati za njim. Nije mi dopustilo da se osvrnem i da pozdravim sve ono što sam morala ostaviti. Što sam duže trčala, sve više sam se približavala Vremenu. Odjednom je naglo stalo i

okrenulo se prema meni rekavši: “Sad trebaš izabrati. Ovo ti je jedina prilika kad smo zajedno.” Zacrvenila sam se zbog srama. Još nisam odlučila kud i što dalje. Nisam niti uspjela baciti pogled na ulice koje sam pretrčala, a učinilo mi se da sam začula glasove i smijeh putem. Morala sam to propustiti sve zbog tog Vremena koje nije imalo razumijevanja. Kao da je čulo tok mojih misli, Vrijeme je reklo: “Sama si kriva što si me u zadnjih mjesec dana ignorirala. Ovo ti je kazna. Sad mi reci, kojim putem idemo?” Ipak ima pravo, pomislila sam, sama sam kriva. Zašto

nisam više mislila na ovo vrijeme što je došlo? Zašto sam ignorirala svoju budućnost? A sada evo nje, ona je došla ussret meni umjesto da sam ja sama otišla po nju. I što ću sada, već moramo izabrati? No, teško je sada birati između srca i razuma. Razum me stalno kudi što uopće dvojim, ali ipak više nagnjem onom prvom. Želim biti sretna, želim raditi ono što ja želim i za to se želim boriti. Međutim... srce ponekad čini pogreške i često mijenja želje, dok je razum puno jednostavniji. Tako prođe nekoliko trenutaka i osjetim da se Vrije-

me meškolji. Pogledam prema njemu i nasmiješim mu se, a ono mi uzvrat. Pogledom mi pokaže da uđem kroz neka velika vrata. Nađem se na cesti, točnije na raskrižju. Buljim pred sebe, ali ne vidim dalje zbog magle koja me ometa. Vrijeme stoji pokraj mene i pruža mi ruke. Pogledam u njih i vidim da u svakoj drži po jednu kartu. Uzimam desnu i odjednom se slika preda mnom mijenja. Stvorio se neki put i Vrijeme me uhvati za ruku pa krenemo zajedno njime. U drugoj mi ruci crvena karta u obliku srca.

3. ANITA UGRINA, 4. D, I.
Gimnazija – Split, mentor
prof. Mate Šimundić

Moj svijete...

Dobro jutro!

Budim se uz milozvučni pjev ptica dok mi sunce ostavlja zlatne poljupce na licu. Budim se i proljeće je. Godine su došle i prošle, a ono što se činilo u najmanju ruku milijama daleko – sada je tu. Stojim na samom pragu svog odraslog života. Taj će život, poput kakvog čarobnog zrcala, odražavati odluku koju donesem. Budim se i poželim svijetu dobro jutro, još uvijek nesvjesna njegovog pravog lica koje se krije ispod divne maske satkane od mladenačkih iluzija i snova, opšivene zlatnim nitima dječje nevinosti. Znanje je moć, rekli su mi. Vjerovala sam od prvog dana, od početnice do čitanke. Tako sam krenula u potragu za njom, jer takva je ljudska priroda, žedna moći u svakom pogledu. Prelistavala sam knjigu za knjigom, upijajući svako pojedino slovo. Došao je dan kada sam konačno pomislila da sam spremna, spremna uzeti olovku u ruke i hrabrog srca punog nade suočiti se s najvećim strahom jedne male populacije, države u državi, strahom jednog srednjoškolca. Državna matura je pred vratima, a sve što mogu reći jest: „Dobro jutro, moj budući život!“

Dobar dan?

Izmaglica nade, koja me do danas nježno štitila od realnosti, isparila je pod pritiskom straha. U strahu su oči širom otvorene. Odjednom, ničim izazvani, neočekivani, na horizontu se oblikuju obrisi. Kako se sekunde pretaču u minute, a one pak u sate, obrisi po-

staju jasna slika. Slika mjesta po kojem sam, nesvjesna njegovog postojanja, tapkala sve ove godine, i – kako se čini – to ću činiti još neko vrijeme. Pred mojim se očima uzdiglo Kraljevstvo Novca, Obmane i Veza, grandiozno i hladno. Na samom ulazu, na raskrižju života, stoji putokaz. Slova jasno prenose poruku: Što volim? I Što donosi novac? Dva magneta čije je krajeve nemoguće dovesti u neposrednu blizinu. Poznajem djevojku, mlada je i zabavna, od života očekuje mnogo, kao i svi mi. Ime joj je Valentina, strastvena je zaljubljenica u filozofiju i njezine čari. Za par će mjeseci ona, rame uz rame s brojnim kolegama, biti suočena s problemom odabira kako fakulteta tako i vlastite budućnosti. Kao inteligentna mlada osoba Valentina je svjesna da, oblikuje li se sutra po modelu danas i uzmemo li u obzir slabu mogućnost promjene, filozofija i nije najtraženije zanimanje. Samim tim, mora se pomiriti s činjenicom da je njezina ljubav prema misli neće prehraniti. Dapače, puno je veća vjerojatnost da će ju ostaviti gladnu. Ista ta Valentina mora pronaći alternativu. „Jezici! Pravo! Ekonomija i menadžment!“ Uzvikuju ljudi koji su svoje odabire donosili pred sasvim drugačijom publikom, u drugačijem svijetu. Ono ključno jest da rimsko pravo i sofisti nisu isto i Valentinu ne ispunjavaju podjednako, a ono tužno jest da Valentina nije usamljeni slučaj. Nije jedina. Želja i mogućnost, u nedostatku

sastavnih elemenata ovog mjesta (novca, obmane i veza), udaljeni su jedno od drugog svjetlosnu godinu. Nepravda je preslaba riječ, a takav će biti i svaki njezin superlativ. Mladi ljudi tumaraju okolo, lišeni uzbuđenja i slobode koju bi biranje svoje budućnosti u vidu fakulteta trebalo donijeti samo po sebi. Koliko zbunjena toliko razočarana kažem: „Dobar dan?“, koristeći posljednje tračke nade koju mi nalaže moja mladost, svim srcem okrenuta misli da možda i neću postati samo još jedna ropkinja okrutnog vladara, Današnjice.

Laku noć.

I ponovno... Kao da se nalazim u svojoj dječjoj sobi, prije spavanja... Gubim sate u proučavanju stropa... Razmišljam o zadatku kojeg mi je nametnula mašta. Sanjam. Nalazim se u tunelu obasjana dvojakom svjetlošću. Sa jedne strane rapidno se približava vlak vođen vrištećom lokomotivom. Na drugoj me strani čeka strašni zmaj. Plamen mu liže oštre zube. Kamo idem? Koliko se sjećam, odgovor je bio: Probudi se! Danas se, međutim, ne mogu probuditi. Jednostavno moram odabrati hoću li uskočiti u vlak, smjestiti se kraj svojih želja i odjuriti u nesigurnu budućnost ili pak pognute glave otići u zagrhljaj strašnom zmaju, svjesna da ću do kraja života raditi posao koji me ne ispunjava i zadrživati novac kojim mogu kupiti sve osim onoga najbitnijeg, vlastite sreće. U nedostatku rješenja kažem sebi: „Laku noć.“ I sanjam bolje sutra.

2.

ANTEA JANKOVIĆ, 4.H,
Ekonomsko-birotehnička škola Split,
mentorica prof. Berislava Gizdić

Šapat

Napukle usne i suhe ruke,
Na vjetru mole,
Šapću ti svoje muke
Ali ne zbog toga što te vole.

Propitkuju tvoje djelo,
Što nadu od njih skrivaš,
Još od onog dana
Kada sagriješismo mišlju, riječju i djelom
Od prvog daha.

I šapat će nestati: odnijet' će ga vjetar
U žumoru ptičjeg leta,
U kapljici zimske hladne kiše.

I naš će vapaj oprati ulice,
Sve one uglove trošnih lokala
Što u svetosti ovog grada nose imena,
I gdje svemirom nazivasmo klupice.

Retrospektiva Kuzme Kovačiča

17. lipnja do 27. srpnja 2013.
u Galeriji umjetnina Split

Kuzma Kovačić:
“Radio sam vođen ljubavlju
prema Stvoritelju, ljepoti
stvorenoga i domovini”.

